'With only our voices, what can we do?': Land confiscation and local response in southeast Myanmar

Appendix 3: Background information

This appendix provides information on the broader context within which land confiscation occurs in southeast Myanmar. Its purpose is to provide additional information with regards to both the domestic and international legal framework pertaining to land tenure rights, and the conflict and post-conflict situation in southeast Myanmar, to supplement the core analysis of trends of land confiscation and local response detailed in the report ‘With only our voices, what can we do?’.

The appendix is divided into two sections. ***Section A: Local and international legal context****, describes the existing legal framework, both at the national and international level, within which both land confiscation and village agency responses occur.* ***Section B: Land confiscation within the context of peace and conflict in southeast Myanmar,*** *provides an analysis of changes that have taken place since the signing of a preliminary ceasefire in 2012 between the Myanmar government and KNU. Consideration in this section is also given to the central role that land tenure security will play in the tenability of any prospective peace agreement. Taken together, these two sections allow for a more thorough and in-depth understanding of land confiscation, its associated impacts, and the responses to it by local communities in southeast Myanmar.*

Section A: Local and international legal context

International rules and norms

International rules and norms surrounding land tenure rights align well with the abuses faced, and demands made, by local villagers in southeast Myanmar. A multitude of legal instruments now exist on the issue of land rights, including: general protections of human rights,[1] the right to consultation and compensation,[2] norms surrounding corporate responsibility in the context of

[1] See, for example, the Universal Declaration of Human Rights (UDHR), of which Myanmar voted in favour of: UN General Assembly, Universal Declaration of Human Rights, 10 December 1948, 217 A (III); and the International Covenant on Political and Civil Rights, of which Myanmar is not party to: UN General Assembly, International Covenant on Civil and Political Rights, 16 December 1966, United Nations, Treaty Series, vol. 999, p. 171.

[2] Issues of consultation and compensation are covered in a number of international documents, most of which constitute international soft law and are non-binding. See, for example:, *Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security*, Food and Agricultural Organisation of the United Nations (FAO), March 2012 (henceforth: *Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure*); also, Miloon Kothari, *Basic Principles and Guidelines on Development-based Evictions and Displacement*, 2007 (henceforth: *Basic Principles on Evictions and Displacement*).

land confiscated,[3] the rights of displaced persons and refugees,[4] and communal and customary land use protections.[5] As the testimony cited throughout this report can attest to, each of these sets of standards pertain directly to the lived experiences of Karen communities.[6]

Right to life and livelihood

The right to life, liberty and security of person is enshrined in the Universal Declaration of Human Rights (UDHR), and reiterated in the ASEAN Human Rights Declaration (AHRD).[7] This right to life is extended to include the right to food security, housing, and medical care.[8] As noted in the *Basic Principles and Guidelines on Development–based Evictions and Displacement*, displacement due to land confiscation severely affects individuals' livelihoods, a finding corroborated by this report,[9] and is at risk of violating all of these basic human rights.[10] In addition, "Forced evictions intensify inequality, social conflict, segregation and 'ghettoisation',

---

[3] For a specific consideration of corporate responsibility in land confiscation, see John Ruggie, *Guiding Principles on Business and Human Rights: implementing the United Nations 'Protect, Respect and Remedy' Framework,* March 2011 (henceforth: *Ruggie Principles*).

[4] The most important document with regards to the rights of refugees and IDPs are the *Pinheiro Principles*: Paulo Sérgio Pinheiro, *United Nations Principles on Housing and Property Restitution for Refugees and Displaced Persons*, August 2005 (henceforth: Pinheiro Principles); see also United Nations publication, *Guiding Principles on Internal Displacement*: UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), Guiding Principles on Internal Displacement, 22 July 1998, ADM 1.1,PRL 12.1, PR00/98/109.

[5] Communal land rights for indigenous peoples are ensured in the *The United Nations Declaration on the Rights of Indigenous People* (UNDRIP). This document also outlines the specific right to full, prior, and informed consent granted to indigenous groups: UN General Assembly, *United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples : resolution / adopted by the General Assembly*, 2 October 2007, A/RES/61/295. Communal and customary land rights are further enshrined more broadly in the *Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure*.

[6] For examples of testimony pertaining to infringements on individuals' basic human rights, including the right to live and livelihoods, see the *Consequences* sub-section of each *Land Use Types* section in the main body of the report; testimony regarding consultation and compensation, see the *Occurrences and Actors* sub-section of each *Land Use Types* section; testimony of land confiscation carried out by private corporate actors, see the *Occurrences and Actors* sub-section of each *Land Use Types* section, as well as the inset box in the *Commercial Agriculture* land type section titled, *Identifying Trends: A pattern of collusion between state/state-backed actors and private business interests*; cases of displacement due to land confiscation, see the *Consequences* sub-section of each *Land Use Types* chapter; testimony regarding the infringement of communal and customary land use systems, see sub-section *iii. Land Types* of the *Commercial Agriculture* section.

[7] UDHR, Article 3; Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), AHRD, 18 November 2012, Principle 41.

[8] UDHR, Article 25; also see the *Basic Principles on Evictions and Displacement*, Principle 13. This extension has also occurred in practice; for case examples, see: *Olga Tellis v. Bombay Municipal Corporation*, 1985 SCR Supl. (2) 51, 55, (S.Ct India 1985), in which the courts found that Bombay slum dwellers could challenge a slum-clearing plan under the constitutionally guaranteed right to life because the plan would destroy their means of livelihood; *Yakye Axa Indigenous Community v. Paraguay, Merits, Reparations and Costs, Judgment*, Inter-Am. Ct. H.R. (ser. C) No. 125 (June 17th 2005), in which the courts found that government moves to force tribal peoples off of their lands could be challenged as violations of the right to life because such a move threatened the tribal peoples' means of livelihood; *Sesana and Others v Attorney General*, Section H.14.4 & D.i.12 (52/2002) [2006] BWHC 1 (Botswana High Court December 13th 2006), in which the cessation of government services to a community constituted a breach of the right to life because it made conditions of life impossible, forcing relocation (the revocation of special game licences, which had allowed citizens dependent upon hunting for livelihood to hunt in a game reserve, also violated the right to life).

[9] For examples of testimony pertaining to infringements on individuals basic human rights, including the right to live and livelihoods, see the *Consequences* sub-section of each *Land Use Types* chapter.

[10] *Basic Principles on Evictions and Displacement,* Principle 6.

and invariably affect the poorest, most socially and economically vulnerable and marginalised sectors of society, especially women, children, minorities and indigenous peoples."[11]

Consultation and compensation

Consultation with any party potentially affected by a given land seizure is an integral component of a human rights approach to land tenure. This includes comprehensive and holistic impact assessments, which the international instruments mandate for in any large scale projects that have potentially significant environmental or social impacts.[12] Such an assessment should include: 1) appropriate notice being given to concerned parties; 2) dissemination of relevant information to stakeholders; 3) a substantial time period for public review of the given information; 4) provision of legal and technical assistance to affected parties who are in need of such assistance; and 5) public hearings giving individuals a fair chance to oppose the project.[13]

When confiscation is, in fact, deemed to be in pursuit of the public good, compensation for the confiscated land must be paid in full. Multiple international legal instruments ensure that compensation is at least equal to the losses individuals suffer,[14] and that compensation and full resettlement occur immediately after confiscation.[15]

Corporate responsibility

Given the increasing influence and reach of multinational corporations (MNCs), there has been a growing concern over ways in which to hold private business enterprises, as well as states, accountable for human rights abuses. Corporate actors, as this report has shown,[16] are increasingly involved in cases of land confiscation, either as the sole perpetrator or in collusion with other groups, and therefore need to be held to the same standards regarding consultation and compensation. Accordingly, the *Guiding Principles on Business and Human Rights*, more commonly referred to as the 'Ruggie Principles', were adopted and agreed upon in 2011. These are applicable to, "all States and to all business enterprises, both transnational and others, regardless of their size, sector, location, ownership and structure"[17] and instruct corporations to ensure full consultations and a rigorous adherence to due diligence throughout every phase of project implementation.[18] Of particular importance to the situation in southeast Myanmar are specific rules regarding the sensitive issue of operating within a conflict zone, with explicit directions for both governments and private enterprises.[19]

Refugees and internally displaced persons

Land tenure rights pertaining to refugees and internally displaced persons (IDPs) deserve special attention given the large number of both groups with land claims in southeast

[11] *Basic Principles on Evictions and Displacement*, Principle 7.
[12] See, for example: "*Basic Principles on Evictions and Displacement,* Principles 32 and 37.
[13] Ibid.
[14] *Basic Principles on Evictions and Displacement*, Principle 16; *UNDRIP*, Article 28(1,2).
[15] *Basic Principles on Evictions and Displacement,* Principle 52.
[16] For testimony of land confiscation carried out by private corporate actors, see the *Occurrences and Actors* sub-section of each *Land Use Type* section; as well as the inset box in the *Agriculture* section titled, *Identifying Trends: A pattern of collusion between state/state-backed actors and private business interests* in the main body of the report.
[17] *Ruggie Principles*, General Principles.
[18] *Ruggie Principles,* Principle 17 and 18.
[19] *Ruggie Principles,* Principle 7.

Myanmar.[20] Such land is particularly vulnerable to confiscation given the fact that the original occupant is, by definition, absent from the land, often for long periods of time and without any official title to the land.

First and foremost, therefore, states must protect individuals from arbitrarily being displaced, including for reasons related to armed conflict or large scale development projects,[21] with a special obligation to "protect against the displacement of indigenous peoples, minorities, peasants, pastoralists and other groups with a special dependency on and attachment to their lands."[22] In cases such as the ones cited throughout this report[23] where displacement has already occurred or is unavoidable, refugees and IDPs are guaranteed equitable compensation, with a priority given to full restitution of their original land.[24] Given their vulnerability, their right to housing and land should be recognised as an essential component of the rule of law and should be explicitly included in any domestic law regarding land tenure and rights.[25]

Communal and customary land rights

Despite being routinely ignored by both land confiscation perpetrators and lawmakers in Myanmar,[26] communal and customary land rights are enshrined in both the UNDRIP, which Myanmar voted in favour of in 2007,[27] and more broadly in the *Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure*. These instruments ensure peoples' rights to the land, territory and resources that they have traditionally owned, including the right to develop and occupy these lands according to traditional practices, with the state being obligated to accord legal protection to these lands according to traditional land tenure systems.[28] Free, prior, and informed consent must be obtained for any project affecting the land or resources contained within it, and land disputes should be settled in conjunction with local stakeholders and according to traditional practices.[29] Under no circumstances should such land be used for military activity.[30]

Extensive guarantees are also made regarding the ownership and use of communal lands, including: the preservation of systems of collective use and management; extensive consultation when mapping and designating land; respecting the historical importance of such land; and protecting against the unauthorised use of these lands.[31] The protection of such communal systems of land tenure would go a long way towards ensuring the sustainable, locally driven development of southeast Myanmar.

[20] As of March 2015, up to 662,400 people remained internally displaced in Myanmar, while figures from July 2014 put the number of refugees at 479,706. For more information, see: "Myanmar," Internal Displacement Monitoring Centre, accessed on: April 25th 2014.
[21] *Guiding Principles on Internal Displacement*, Principle 6, Article 2(b,c); *Pinheiro Principles*, Principle 5.1.
[22] *Guiding Principles on Internal Displacement,* Principle 9.
[23] See *Consequences* sub-section of the *Natural Resource Extraction* and *Infrastructure* sections in the main body of the report for cases of displacement.
[24] *Pinheiro Principles,* Principle 2.1, 21.2; *Guiding Principles on Internal Displacement,* Principle 28.
[25] *Pinheiro Principles,* Principle 18.1.
[26] For testimony regarding the infringement of communal and customary land use systems, see sub-section *3. Land Types* of the *Commercial Agriculture* section in the main body of the report.
[27] *Burma's Environment: People, Problems, Policies*, Burma Environmental Working Group (BEWG), 2011, p. 28.
[28] *UNDRIP*, Article 26; *Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure,* Principle 3.1; Also see *Burma's Environment: People, Problems, Policies*, BEWG, 2011, p. 28.
[29] *UNDRIP*, Article 32(2), Article 27.
[30] *UNDRIP*, Article 30(1).
[31] *Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure,* Principle 8.3, Part 3 in its entirety.

Domestic law and legal mechanisms

Domestic law in Myanmar consistently falls short of both international standards as well as local villagers expectations regarding land usage rights.

Minimal legal protections

Within the current legal context there are a number of legal protections, at least in theory, available to individuals in southeast Myanmar. The 2008 Constitution mandates that the government "enact necessary laws to protect the rights of the peasants and to [*sic*] obtain equitable value of agricultural produce."[32] In addition, the Farmland Law allows for farmer organisations to legally organise[33] while the Foreign Investment Law places restrictions on projects which may have a negative effect on the environment, public health, or cultural rights.[34] Yet such initiatives are riddled with shortcomings. For example, although projects theoretically can be restricted, this decision is left to the Myanmar Investment Commission (MIC), whose members are not appointed by local communities and whose process does not necessarily even include consultation with people in affected areas.[35] One promising indication is the passing of a new Myanmar Special Economic Zone (SEZ) Law, which replaces the current SEZ Law (discussed below) and requires comprehensive compensation for land, crops, and buildings, as well as coverage of full resettlement costs maintaining individuals at their previous standard of living.[36] Continuing to monitor how these new laws are applied is important to securing the land rights of people in Myanmar.

Laws facilitating confiscation

Despite these limited safeguards, new land tenure laws in Myanmar overwhelmingly benefit domestic and foreign firms and wealthy individuals at the expense of local villagers and marginalised communities.[37] The Farmland Law, for example, causes problems for those without formal registration while completely ignoring customary and communal land tenure systems.[38] It allows for the outright seizure of land by the state in pursuit of the 'national

[32] *Constitution of the Republic of the Union of Myanmar*, Government of the Republic of the Union of Myanmar, 2008, Chapter 1, Article 23.

[33] Farmland Law, *Pyidaungsu Hluttaw*, March 30th 2012, Chapter 13, Article 113; The Farmland Law also provides for a poorly-defined grievance mechanism for individuals whose farmland has been requisitioned: Farmland Law, Chapter 8, Article 64.

[34] The Foreign Investment Law, *Pyidaungsu Hluttaw*, November 2012, Chapter 2, Art 4(a). The law does not refer to 'ethnic minorities', but to 'National Races'. This term appears throughout Myanmar's Constitution without ever being defined. Context reveals that it refers to all identifiable ethnic groups within Myanmar: *Constitution of the Republic of the Union of Myanma*r.

[35] The Foreign Investment Law, Chapter 7, Article 13.

[36] *Voices from the Ground: Concerns over the Dawei Special Economic Zone and Related Projects*, Dawei Development Association (DDA), September 2014, p.70.

[37] For in-depth analysis of the body of 2012 laws, see:, *Legal Review of Recently Enacted Farmland Law and Vacant, Fallow and Virgin Land Management Law*, Food Security Working Group's Land Core Group, November 2012; see also *Access Denied: Land Rights and Ethnic Conflict in Burma*, Transnational Institute (TNI), May 2013.

[38] The Farmland Law allows for the expropriation of land: Farmland Law, Chapter 10, Article 98, which mandates that "The Union Government shall requisition [...] farmland" for the implementation of government agricultural projects, at the discretion of government committees; it also allows for the reallocation of 'farmland: Chapter 8, articles 91-94 establish that "the Central Farm Management Committee shall confiscate [farm]land" that is not being used for its officially approved purpose; and the creation of an unrepresentative Farmland Management Committee: chapter 3 of the Farmland Law details the procedures for allocating requisitioned land, including the role of

interest'[39] and ensures that the process for obtaining land use certificates (LUC) is complicated and expensive, with no guarantee that land will not still be seized.[40] The Vacant, Fallow and Virgin Land Law of 2012 exacerbates these issues, allowing for the reclassification of large swaths of land that were previously incorporated in traditional land use systems as 'uncultivated' or 'fallow', cases of which were documented during the present reporting period.[41] In doing so, the Myanmar government is granted exclusive power to lease this land to private business enterprises for agriculture, livestock farming and aquaculture, mining and/or infrastructure development without the consultation of local communities.[42]

More broadly, the Foreign Investment Law has prioritised foreign direct investment over the protection of local communities' human rights,[43] while the Special Economic Zone Law of 2012 provides numerous incentives to large scale foreign investment, including tax breaks, duty exemptions, long term - up to 75 years - leases, and government sponsored security.[44] All of these laws were rushed through parliament with little or no consultation of the public or consideration of their broader implications, and all fail to recognise communal and customary land rights practices, the special rights afforded to refugees and IDPs and the right to equitable compensation for land that is confiscated.[45]

Overview of domestic logging law

Currently, Myanmar maintains one of the most intact and diverse forest ecosystems in Asia.[46] However, Myanmar's abundant forest reserves are under threat of deforestation and land degradation, caused by over-exploitation of forest resources and unsustainable land management practices.[47] Myanmar's forest cover is dwindling quickly, declining steadily from 58% in 1990 to 47% in 2010, according to Myanmar's official forestry records.[48] In response, Myanmar banned the export of raw unprocessed timber in April of 2014.[49] Although seen as a positive step, there is some scepticism that this will slow down the rate of deforestation, as critics point to the uncontrolled and illegal facet of Myanmar's logging industry and the fact the

---

"farmland management committees" without any requirement that representatives of local communities be included on the committees.

[39] "Myanmar: Myanmar at Risk of Land-Grabbing Epidemic," Asian Legal Resource Centre, *20th Session of the Human Rights Council, Agenda Item 4, General Debate*, June 6, 2012, p. 3-4.

[40] Cases such as this were documented by KHRG researchers between December 2012 and January 2015, and can be found in the *Land Registration* sub-section of the *Village Agency* section in the main body of the report. This trend has been documented elsewhere in Myanmar; see, for example: *Yearning to Be Heard*, Human Rights Foundation of Monland (HURFOM), 2014, pg. 23-24.

[41] For testimony regarding the reclassification of land as 'uncultivated', see sub-section *3. Land Types* of the *Commercial Agriculture* section in the main body of the report.

[42] Vacant, Fallow and Virgin Lands Management Law (*Myeylut Myeylet nint Myeyyaingmya U P'Dey*), *Pyidaungsu Hluttaw*, March 2012, Chapter 2, Articles 3(d)(e), 20: Allowing the allocation of "vacant" lands to foreign investors.

[43] The Foreign Investment Law allows for long-term, large-scale projects to be developed without the approval of provincial government; see *Access Denied: Land Rights and Ethnic Conflict in Burma*, TNI, May 2013, p. 4.

[44] Ibid.

[45] "Myanmar: Myanmar at Risk of Land-Grabbing Epidemic," Asian Legal Resource Centre, *20th Session of the Human Rights Council, Agenda Item 4, General Debate,* June 6, 2012, p. 5; *Access Denied: Land Rights and Ethnic Conflict in Burma,* TNI, May 2013, P. 23.

[46] *Burma's Environment: People, Problems, Policies*, BEWG, June 2011.

[47] *Myanmar's National Adaptation Programme of Action (NAPA) to Climate Change, 2012,* United Nations Environment Programme (UNEP), 2012.

[48] *Fifth National Report to the United Nations Convention on Biological Diversity*, Ministry of Environmental Conservation and Forestry, March 2014.

[49] "Myanmar's log export ban to hurt businessmen but help forests," *Reuters,* March 20th 2014.

ban still allows for the export of milled timber.[50] For example, the Environmental Investigation Agency (EIA) argues the true scale of the logging industry is much larger than official records allow, suggesting that 72% of all recorded imports of Myanmar timber between 2000 and 2013, were illicit, suggesting wide spread corruption and criminal activity in the sector.[51]

The extraction of forest resources in Myanmar is administered by the Myanmar Timber Enterprise (MTE), which falls under the control of the Ministry of Forestry (MoF). Competing agendas between the conservation-oriented Forest Department (FD) and the traditional income generating logging department, MTE, ensures conflict within the MoF and asymmetrical political clout for the MTE within the ministry.[52] Current forestry policy is predicated on the 1992 Forest Law, which has provisions supporting conservation and sustainable extraction processes, while also encouraging private sector growth.[53] Both the 1995 Myanmar Forest Policy and 1st 1996 Forest Working Plan are responsible for implementing 1992 Forest Law. A new Forest Law is due in 2015, using the current legal framework for forestry.[54]

Overview of domestic mining law

Myanmar is abundant in natural resources such as oil, gas, gems, metals and minerals.[55] Since 2005, there has been a rapid[56] increase in interest in Myanmar’s natural resource wealth, making natural resources a significant sector of Myanmar’s economy.[57] However, Myanmar’s natural resources tend to be concentrated in border areas, including Kayin State, raising serious concerns about who will benefit from the increasing number of NRE projects being implemented.[58] In fact, Myanmar’s extractive industries are excessively opaque, ranking last out of 58 countries in terms of quality of governance in extractive industries reviewed by the Natural Resource Governance Institute in 2013.[59] In July 2014, Myanmar was accepted as a candidate country for the Extractive Industries Transparency Initiative,[60] although this has been met with scepticism regarding the effectiveness of such measures in assuring actual advancement of reforms, such as press freedom and human rights, in Myanmar.[61] Proper regulation of the

[50] “‘Better late than never’: Myanmar bans timber exports to save remaining forests,” *Mongabay*, April 24, 2014.
[51] *Data Corruption: Exposing the true scale of logging in Myanmar*, Environmental Investigation Agency (EIA), March 2014.
[52] *Burma’s Environment: People, Problems, Policies*, BEWG, June 2011.
[53] Ibid.
[54] Woods, Kevin, “Commercial Agriculture Expansion in Myanmar: Links to deforestation, conversion timber and land conflicts,” *Forest Trends,* March 2015.
[55] For more information see: http://www.resourcegovernance.org/countries/asia-pacific/myanmar/overview.
[56] For example, foreign direct investment in Myanmar’s mining sector increased from 2.2 million in 2005/2006 to 200 million in 2009/2010. See *Myanmar in Transition: Opportunities and Challenges*, Asian Development Bank (ADB), August 2012.
[57] For more information see: http://www.worldbank.org/en/country/myanmar/overview.
[58] *Developing Disparity: Regional investment in Myanmar’s borderlands*, TNI, February 2013.
[59] The Resource Governance Index (RGI) measures the quality of governance in the oil, gas and mining sectors of the 58 countries that produce 85% of the world’s petroleum, 90% of diamonds and 80% of copper. See *The 2013 Resource Governance Index: A measure of transparency and accountability in the oil, gas and mining sector*, Revenue Watch Institute, 2013. http://www.resourcegovernance.org/countries/asia-pacific/myanmar/overview
[60] For more information see: https://eiti.org/Myanmar
[61] “Dispatches: Rights, Resources, and Transparency in Burma,” Human Rights Watch, July 2014.

mining industry is increasingly important, as mining operations are shifting from small-scale,[62] picks and pan type projects, to large-scale[63] environmentally destructive enterprises.[64]

Since 1989, Myanmar has sought to increase foreign interest and investment in its mineral resources. In 1994, it enacted the Myanmar Mines Law in order to fulfill domestic mineral requirements, increase exports, and encourage local and foreign investment in mineral resources, while also allowing for environmental conservation where projects may have detrimental effects on the surrounding environment.[65] The 1996 Mining Rules are meant to implement these laws through the Ministry of Mines. Furthermore, the 1994 laws adopt the right of the state to ownership of all minerals, naturally occurring above or below ground. Although a new updated mining law has been in the draft stage for several years now,[66] it has not been released yet. However, the Myanmar's new Investment Law seeks to modernise its investment environment, although it is not without its critics regarding assuring human and environmental rights are protected.[67]

Complaint mechanisms and a lack of institutional independence

Efforts made towards redressing land confiscation complaints have been insufficient and lacking in capacity. Institutions charged with the allotment of land are top-down in nature, with effective control being assigned to the Ministry of Agriculture and Irrigation (MoAI) and only nominal, if any, civilian participation.[68] Although a number of complaint mechanisms have come into effect, their processes remains opaque and their institutions lack any legal authority,[69] while villagers have expressed frustration over the inability to seek legal redress through government channels.[70] The Farmland Investigation Commission, for example, recently released a report documenting the confiscation of over a quarter of a million acres of land by the Tatmadaw, but according to reports, lacks any power to correct this wrongdoing or bring justice to those responsible.[71]

Emerging policies and conflicting claims of legitimacy

---

[62] Small-scale mining projects are defined in the 1994 Myanmar Mining Law as, "commercial production of mineral which does not require substantial investment and expenditure or special technical know-how and methods." Myanmar Mining Laws, 1994.

[63] Large-scale mining projects are defined in the 1994 Myanmar Mining Law as, "commercial production of mineral which requires substantial investment and expenditure or special technical know-how and methods." Myanmar Mining Laws, 1994.

[64] *Burma's Environment: People, Problems, Policies*, BEWG, June 2011.

[65] Myanmar Mining Laws, Ministry of Mines, 1994.

[66] "Myanmar finalizing new mining law," *The Wall Street Journal*, December 2012; "Myanmar mining bill with parliament may be law by March – ministry official," *Reuters*, October 2013; and

[67] "Myanmar kicks off investment law modernization," *The Nation*, March 2015.

[68] This includes the Farmland Management Committee, responsible for approving landholder applications and resolving disputes; the State Land Records Department, responsible for maintaining land records and issuing LUCs; the Central Committee for the Management of Vacant Fallow and Virgin Lands, responsible for granting VFV land use rights; and the Land Acquisition Commission. See *Yearning to Be Heard*, HURFOM, 2015, p. 26, 33, 59-60.

[69] Two such committees are the Rule of Law and Stability Committee, headed by Aung San Suu Kyi, and the Farmland Investigation Commission, tasked specifically with investigating land dispute claims. See "Rule of Law committee receiving complaints," *Mizzima News*, October 22nd 2012; and Soe Than Lynn, "Reps Ignore Ministry on Land Grab Committee," *The Myanmar Times*, vol 32 no. 637, July 30th-August 5th 2012 for information regarding the two institutions.

[70] See sub-sections *Lobbying the Myanmar Government* and *Negotiations* of the *Village Agency* section in the main body of the report.

[71] *Yearning to Be Heard*, HURFOM, 2015, p.32; "Rampant Land Confiscation Requires Further Attention and Action from Parliamentary Committee," Burma Partnership, March 2013.

On October 18th, 2014, the government released a draft of its new National Land Use Policy (NLUP).[72] The draft is characterised by four priorities: 1) harmonising land law, 2) protecting citizens land use rights, 3) social and environmental conservation of resources, and 4) improving land administration.[73] It is worth noting a number of improvements that the land policy could make if implemented properly, including greater environmental protections,[74] equal rights for women,[75] recognition of long term and unregistered land user rights,[76] and possible opportunities for individuals to better protect their land.[77]

Yet the draft policy remains problematic. It maintains the category of vacant, fallow, and virgin lands, while the protections it sets in place regarding customary land tenure systems remain open to potential abuse.[78] It is also vaguely worded and poorly defines its terms of reference, and lacks a strong commitment to international best practices.[79] More importantly, it focuses on economic development and foreign capital investment without any mention of food security or other essential human rights, and does not create special provisions for the rights of refugees and IDPs.[80] Finally, the drafting of the document was done without a fair and legitimate consultation period, with stakeholders being given short notice and a small timeframe within which to submit comments and complaints.[81] A subsequent draft proposal of a new investment law echoes a number of these concerns, as it focuses largely on stimulating foreign investment, concentrates power in the president's office and includes no mention of human rights protections.[82]

---

[72] For a full analysis of the draft, see: *The Challenge of Democratic and Inclusive Land Policymaking in Myanmar*, TNI, February 2015; *Pro-Business or Pro-Poor? Making Sense of the Recently Unveiled Draft National Land Use Policy*, TNI, October 2014; Global Witness, *Global Witness Submission on Myanmar's Draft National Policy*, November, 2014.

[73] *National Land Use Policy (Draft) (NLUP),* Government of the Republic of the Union of Myanmar, October 2014, Section 6.

[74] Ibid, Section 10(c); Section 34 (a,b) and 35 call for independent social and environmental impact assessments into proposed projects.

[75] Ibid, Section 10(b).

[76] Ibid., Section 22(e), 23(a); 34(d) deals specifically with traditional methods such as rotational crop planting; Part VII addresses the land use rights of ethnic nationalities (specific attention should be paid to Sections 68, 70, 73 and 75).

[77] Ibid. For example, Section 22(d) states, "all individuals, legally formed organisations and organisations possessing of managing land use right shall have the equal right to know and obtain the complete and correct land information and to carry out land transfer and tenure right in accord with law"; Section 72 could also be utilised, as it temporarily suspends the granting of land titles in areas previously categorised as farmland, forestland, or vacant, fallow, or virgin land.. The NLUP also provides for great transparency; see: Sections 9(a,e), 10(e,h), 15(b), 22(d), 26(d). A number of section outline the particulars regarding the establishment of more inclusive dispute settlement mechanisms; see: Section 9(d); Section 45, 46 and 49 outline the particular features of such an institution; Section 77 mandates the inclusion of ethnic nationalities traditional dispute settlement practices in the new mechanism

[78] *Pro-Business or Pro-Poor?,* TNI, *Making Sense of the Recently Unveiled Draft National Land Use Policy*, October 2014, p.11; *The Challenge of Democratic and Inclusive Land Policymaking in Myanmar*, TNI, February 2015, p. 33-34.

[79] As the TNI, *Pro-Business or Pro-Poor? Making Sense of the Recently Unveiled Draft National Land Use Policy*, October 2014 report points out, the NLUP fails to define any of the terms used throughout the policy, including such essential terms as 'stakeholder' or 'tenure security,' leaving much of the policy up to the interpretation of the reader; the policy only makes a passing reference to international best practices: [79] NLUP, Section 10(g).

[80] Resettlement is mentioned only once: NLUP, Section 42.

[81] "Statement of the Ethnic Community Development Forum and the Customary Land Protection Committee Concerning Myanmar's National Land Use Policy (Draft)," Burma Partnership, Point 1, 5.

[82] *Investment Law of the Republic of the Union of Myanmar (Draft),* Government of the Republic of the Union of Myanmar, 2015, Section 3(1); Section 6(1)(a) establishes an investment commission, whose chairmen is appointed

The KNU is also in the process of developing a land policy in an effort to reaffirm the rights of villagers and communities in areas under its control. Aspects of the policy stand in contrast to the governments draft NLUP, as the KNU's two stated priorities are the legal recognition of customary and communal land use rights and the provision of full compensation to refugees and IDPs, with a priority on restitution of their previously held land.[83] In addition, the document adheres to international legal instruments and prioritises local livelihoods over economic advancement or foreign investment: "Investment, public or private, which ignores the imperatives for peace and social justice, present and future public welfare, social reproduction and which are subsidised by vast ecological debts, cannot be considered sustainable."[84]

Addressing these conflicting approaches to land tenure rights, and determining a policy acceptable to all parties, will be a crucial task in forging a lasting and durable peace in southeast Myanmar.

Section B - Land confiscation within the context of peace and conflict in southeast Myanmar

Since the 2012 Ceasefire: towards a nationwide ceasefire agreement

In January 2012 a preliminary ceasefire was signed between the KNU and Myanmar government.[85] Following this, in 2013 talks between the government of Myanmar and ethnic armed groups began regarding a Nationwide Ceasefire Agreement (NCA).[86] The Nationwide Ceasefire Coordination Team (NCCT), consisting of 16 major ethnic group representatives (including the KNU), was formed and serves as the negotiation body that has been working with the government towards this goal.[87] Their government counterpart, the Union Peace Working Committee (UPWC), had pushed to have a nationwide ceasefire signed by September 2014 in order to signal progress to the international community and ensure stability leading up to the 2015 election. As of April 2015, a nationwide ceasefire had not been signed and negotiations were ongoing.

Latest developments

The process thus far has been mired in delays, with details of any agreement being kept highly secret by the involved parties. Rifts have occurred between both the Myanmar government and Tatmadaw,[88] as well as within the ethnic NCCT.[89] Since 2012 the KNU itself has been plagued

---

by the president, who also holds the power to revoke any member of the commission's membership without explanation.

[83] For example, see: *KNU Land Policy 2014*, KNU, Sections 1.1.4, 1.1.5, 2.1.4.

[84] *KNU Land Policy 2014*, KNU, Section 3.10.2; such commitments can be found throughout the document. For examples, see: Section 3.10.3, 2.3.6. Explicit mention of international human rights law can be found in Section 1.1.1, 2.3.1.

[85] Saw Yan Naing, "KNU, Govt Reach Historic Agreement," *The Irrawaddy*, January 12th 2012. For the conditions laid out in the ceasefire, see: "Nationwide Ceasefire Coordination Team," Myanmar Peace Monitor, accessed on: March 27th 2015.

[86] "Nationwide Ceasefire Coordination Team," Myanmar Peace Monitor, accessed on: March 27th 2015.

[87] Ibid.

[88] IHS Jane's Intelligence Review, "Poor prospects for Myanmar ceasefire agreement raise risks of fighting between army and ethnic insurgents" *IHS Jane's 360*, October 13th 2014.

with internal dissent and factional disagreements.[90] Throughout this period there have also been continued skirmishes and fighting in northern Myanmar, further decreasing the legitimacy of the ongoing talks.[91] Signs of progress have occurred, as the NCCT and government negotiators were able to sign declarations of support for a draft NCA in late March 2015. Yet ethnic group leaders have cautioned that this does not mean that such an agreement will be endorsed by groups throughout the country.[92] It also remains to be seen what attention, if any, is given to land rights and land confiscation in the new ceasefire agreement.

Throughout this three-year-period of negotiations, major problems have persisted in ethnic areas and various human rights abuses continue to take place throughout the country.[93] In southeast Myanmar specifically, KHRG has received many reports of increased military presence since the preliminary ceasefire was signed.[94] Given that the KNU and Myanmar government have yet to agree on a military code of conduct in southeast Myanmar, the current situation remains tenuous and worrisome to local communities.[95] These uncertain developments in recent months not only raise doubts regarding the peaceful settlement of conflict but also leave local villagers in an uncertain position, where their livelihoods remain unsecure and their future political environment uncertain.

Looking ahead: New opportunities for assistance and abuse

Ongoing negotiations present an opportunity to ensure the protection of human rights and the establishment of land use laws that would be both consistent with international best practices and supportive to local peoples and their interests.[96] As a part of the preliminary ceasefire, both parties agreed to stop certain common human rights abuses and to work towards settling ongoing land rights issues.[97] Given this new context, opportunities for NGOs, local CBOs and small businesses to support remote communities have been strengthened, allowing for greater, yet still limited, access to fundamental human rights such as education and health care.[98] In addition, small business owners and traders are now able to trade and move more freely in the region. Yet these developments are not without downsides; increased access has meant

---

[89] Aye Nai, "UNFC opens 2 top positions for KNU," *DVB*, September 3rd 2014.

[90] Ei Ei Toe Lwin "KNU to Meet Amid Split Fears," *Myanmar Times*, October 17th 2014.

[91] Ei Ei Toe Lwin, "Clashes Could Delay Peace Process, NCCT Chief Warns," *Myanmar Times*, October 10th 2014; "KIA Official Says no Nationwide Ceasefire Next Month," *RFA*, January 21st 2015.

[92] Lawi Weng, "Govt 'Exaggerating' Significance of Accord with Ethnic Groups: NCCT Leader," *The Irrawaddy*, April 9th 2015.

[93] HURFOM, *Yearning to Be Heard*, 2015; "Burma: Halt Indiscriminate Attacks in Kachin State," Human Rights Watch, January 17th 2013.

[94] For a detailed report of ongoing militarisation, see "Ongoing Militarisation of Southeastern Burma/Myanmar, Since the January 2012 Ceasefire Agreement between the Karen National Union (KNU) and the Burma/Myanmar Government," KHRG, February 2015.

[95] May Kah &Saw Yan Naing, "Troop Repositioning, Code of Conduct Important for Nationwide Ceasefire: Ethnics" *The Irrawaddy,* July 31st 2014.

[96] Ashley South, "Prospects for Peace in Myanmar," Peace Research Institute Oslo, No. 31, 2012, which suggests the establishment of Government of Myanmar-KNU working groups to discuss relationships between KNU "para state structures" related to, inter alia, land registration and government structures.

[97] Saw Yan Naing, "KNU, Govt Reach Historic Agreement," *The Irrawaddy*, January 12th 2012. For the conditions laid out in the ceasefire, see: 'Ceasefire Terms', Myanmar Peace Monitor. Two months after the ceasefire, in March 2012, the Myanmar Government committed itself to the complete elimination of forced labour by 2015, including Forced Labour in the context of land confiscation. For the full text of the 2012 Memorandum of Understanding between the International Labour Organisation (ILO) and the Myanmar Government, see: 'Developments concerning the question of the observance by the Government of Myanmar of the Forced Labour Convention,' ILO Governing Body, 1930 (No. 29)" *Geneva, 313th Session, GB.313/INS/6 (Add.),* March 2012, Appendix 2.

[98] "Thaton Situation Update: Bilin and Hpa-an Townships, June to November 2014," KHRG, February 23, 2015.

increased cohabitation, and at times conflict, between Burman and Karen communities.[99] Economic liberalisation has also meant an influx of domestic and foreign firms seeking to exploit southeast Myanmar's natural resources.[100] Finally, the ceasefire has provided rhetorical cover for the Tatmadaw and other state sponsored armed actors, who have taken the opportunity to reinforce bases and expand their presence in areas formerly controlled by ethnic armed groups (EAGs).[101]

Although the nature of human rights infractions in southeast Myanmar may have changed, these new forms of abuse require attention and remedy. Land confiscation has been a primary grievance throughout the conflict period, and will continue to be of importance to the tenability of peace in southeast Myanmar. Ensuring that land tenure rights and land confiscation issues are addressed in an inclusive manner in any future agreement between the Myanmar government and the KNU is therefore crucial to the protection and promotion of human rights in southeast Myanmar.

[99] Kim Jolliffe, "Ethnic Conflict and Social Services in Myanmar's Contested Regions," The Asia Foundation, June 2014.

[100] Simon Roughneen, "Could Myanmar's Economic Reform Bring Business to War-torn Ethnic Regions?" *The Christian Science Monitor*, September 10th 2012. See also the *Natural Resource Extraction* chapter in this report.

[101] "Ongoing Militarisation of Southeastern Burma/Myanmar, Since the January 2012 Ceasefire Agreement between the Karen National Union (KNU) and the Burma/Myanmar Government," KHRG, February 17th 2015.
See also the *Militarisation* category in the *Land Use Type* section in the main body of the report.

“ကျွန်ုပ်တို့၏ရွာသားများပြောသည့်အသံတစ်ခုတည်းဖြင့် ဘာများဖြစ်လာနိုင်မည်နည်း”

မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ မြေယာသိမ်းဆည်းမှုများနှင့် ဒေသခံတို့၏တုန့်ပြန်မှုများ၏နောက်ဆက်တွဲစာမူသည် မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ မြေယာသိမ်းဆည်းမှုဆိုင်ရာဖြစ်ပွားမှု အကြောင်းအရာများအား ပို၍ကျယ်ပြန့် စွာဖော်ပြထားပါသည်။ ပြည်တွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းနှင့်အညီ မြေယာအအခွင့်အရေးနှင့်ဆက်စပ်သော တရားဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားပြီးနောင်ပိုင်း အခြေအနေများ၊ မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်း ဖြစ်ပျက်မှု အနေအထားများ စီစစ်သုံးသပ်ချက်များနှင့် ဒေသခံများ၏တုံ့ပြန်မှုများ စသည့် သတင်းအချက်အလက်အပိုများအား “ကျွန်ုပ်တို့ရွာသားများ ပြောသည့် အသံတစ်ခုတည်းဖြင့် ဘာများဖြစ်လာနိုင်မည်နည်း” ဟူသည့် ဤအစီရင်ခံစာ ထပ်လောင်းဖော်ပြရန် ရည်ရွယ်၍ထားပါသည်။

ဤနောက်ဆက်တွဲစာမူကို အခန်းနှစ်ခန်း ပိုင်းခြားထားပါသည်။ ပထမအခန်းတွင်မြေယာသိမ်းဆည်းမှုနှင့် ရွာသားများ၏ တုံ့ပြန်မှုနည်းဗျူဟာများအပေါ် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေရေးရာအခြေအနေမှ ဖော်ပြထားသည့် ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာအဆင့် နှစ်ခုစလုံး၏လက်ရှိဥပဒေရေးရာမူဘောင်ဖြစ်ပြီး ဒုတိယအခန်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ဘက်ခြမ်းရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခ များဆိုင်ရာအတွက် မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းတွင် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာအစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး KNU တို့အကြား အပစ်အခတ်ရပ်ဆဲရေးမူကြမ်း လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက်ပိုင်း ပြောင်းလဲမှုအား စိတ်ဖြာလေ့လာချက်များဖြစ်ပါသည်။ ဤအခန်းတွင် မြေယာနှင့်ပတ်သက်သောလုပ်ပိုင်ခွင့် အတွက် လုံခြုံရေးတွင် အဓိကအကြောင်းအရာတစ်ခုအဖြစ် ဖော်ပြပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးသဘော တူညီချက်အတွက် ဆက်လက် ထိန်းထားနိုင်ရန်နှင့် ၎င်းအလားအလာများအားဖော်ပြပါသည်။ မြေယာသိမ်းဆည်းမှုအသေးစိတ်အကြောင်းအရာများကိုစီစစ်တိကျစွာဖော်ပြပြီး၊ ထိခိုက်နစ်နာမှုများ နှင့် မြန်မာပြည်အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ ဒေသခံများ၏ တုံ့ပြန်မှုများအား ဤအခန်းနှစ်ခုတွင် အတူတကွကောက်နုတ် ဖော်ပြထားပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲစာမူ (၃) နောက်ခံသတင်းအချက်အလက်
ဥပဒေဆိုင်ရာ ရှုထောင့်
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် စံနှုန်းများ

မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ ဒေသခံရွာသူရွာသားများ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည့် အလွဲသုံးစား ပြုမှုနှင့် မြေယာ လုပ်ပိုင် ခွင့် တောင်းဆိုမှုများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာရှိ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ဥပဒေစံနှုန်းများဖြင့် ငြိစွန်းနေပါသည်။ ဥပဒေဆိုင်ရာ ရှုထောင့်မှာ များပြားသောမြေယာအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ

ကိစ္စများ အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အထွေထွေ ကာကွယ်မှုများ၊[102] ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုနှင့် လျော်ကြေး ရရှိမှု [103] အခွင့်အရေး၊ သိမ်းဆည်းထားသည့် မြေယာများအား စံနှုန်းနှင့် ညီသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် တာဝန်ယူ ပေးမှုများ [104]၊ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ နှင့် ဒုက္ခသည်များ ၏ အခွင့်အရေးများ [105]၊ စုပေါင်း မြေယာ ပိုင်ဆိုင် မှုနှင့် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ မြေယာ အသုံးပြုမှု ကာကွယ်ရေးများ [106] ပါဝင်ပါသည်။ ဤ အစီရင်ခံစာမှ ဖော်ပြထားသည့် သက်သေခံချက်များအရ ချမှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း စံနှုန်းတိုင်းသည် ကရင် လူထု အသိုင်းအဝိုင်းများ၏ နေထိုင်မှု ဘဝ အတွေ့အကြုံများ [107] နှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်နေပါသည်။

[102] ဥပမာသို့ ကြည့်ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဦးစားပေး မဲပေးထားသည့် UN ၏ အထွေထွေအစည်းအဝေးမှ (UDHR) International Declaration of Human Right တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကြေငြာထားသည့် လူ့အခွင့်အရေး၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၀ ရက် ၁၉၄၈၊ ၂၁၇ A (III) နှင့် UN အထွေထွေ အစည်းအဝေးမှ မြန်မာနိုင်ငံ ပါတီဝင်မဟုတ်သည့် နိုင်ငံတကာ သဘောတူ စာချုပ်မှ International Covenant Civil and Political Rights နိုင်ငံတကာ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ နှင့် နိုင်ငံသား အခွင့်အရေးများ၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၆၊ ၁၉၆၆ ယူနိုက်တက် နေးရှင်း၊ အသနားခံခြင်းများ၊ Vol. 999, စာမျက်နှာ ၁၇၁

[103] ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုနှင့် လျော်ကြေးရရှိမှု ကိစ္စသည် နိုင်ငံတကာ စာရွက်စာတမ်းများတွင် ပြထားပြီး နိုင်ငံတကာမှ ချမှတ်ထားသည့် ပျော့ပျောင်း ဥပဒေ နှင့် မတင်းကျပ်ထားသည့် ဥပဒေ။ ဥပမာတွင် ကြည့်ပါ။ ကုလသမဂ္ဂ နိုင်ငံများ ၏ အစာရေစာ နှင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး အဖွဲ့အစည်း၊ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ငါးမွေးမြူခွင့် အား တာဝန်ယူသော အစိုးရအဖွဲ့၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် စေတနာ့ လမ်းညွှန် နှင့် အမျိုးသား အစာရေစာ ဖူလုံရေးအတွက် သစ်တော၊ မတ်လ ၂၀၁၂ (henceforth: Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure လုပ်ပိုင်ခွင့် အတွက် အစိုးရဖွဲ့၏ တာဝန်ယူ စီမံခန့်ခွဲမှု အပေါ် စေတနာ့ လမ်းညွှန်) Miloon Kothari တွင်လည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် နှင်ထုတ်ခြင်းနှင့် နေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း အပေါ် အခြေခံ မူဝါဒ နှင့် လမ်းညွှန်၊ ၂၀၀၇ (henceforth: နှင်ထုတ်ခြင်းနှင့် နေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်းအပေါ် အခြေခံ မူဝါဒ)

[104] မြေယာသိမ်းဆည်းမှုအား ပူးပေါင်းတာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးသည့် တိကျသော အခန်းကဏ္ဍမှာ John Ruggie တွင် ကြည့်ပါ။ လူ့အခွင့်အရေး နှင့် စီးပွားရေးအတွက် မူဝါဒ လမ်းညွှန် : ကုလသမဂ္ဂ၏ အကောင်အထည်ဖော်မှုမှာ " ကာကွယ်ခြင်း၊ လေးစားခြင်း နှင့် မူဘောင်ကုထုံး" မတ်လ ၂၀၁၁ (henceforth: Ruggie Principle).

[105] IDP ပြည်တွင်း နေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သူများနှင့် ဒုက္ခသည်များ၏ အခွင့်အရေးများ ပတ်သက်သည့် အရေးကြီးဆုံးစာရွက်စာတမ်းများမှာ Pinheiro Principle : Paulo Se'gio Pinhero ၊ ကုလသမဂ္ဂ ၏ မူဝါဒအရ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သူနှင့် ဒုက္ခသည်များအတွက် အိုးအိမ်ချထားခြင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် ပြန်လည် ပြင်ဆင်ပေးခြင်း၊ ဩဂုတ်လ ၂၀၀၅ (henceforth: Pinheiro Principle) ပြည်ထောင်စု ကုလသမဂ္ဂတွင် လည်း ကြည့်ပါ။ ပြည်တွင်း နေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သူအတွက် မူဝါဒ လမ်းညွှန်၊ (UNHCR (UN High Commissioner for the Refugee) ပြည်တွင်း နေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သူအတွက် မူဝါဒ လမ်းညွှန်၊ ဂျူလိုင် ၂၈၊ ၁၉၉၈၊ ADM 1.1 PRL 12.1, PR 00/98/109

[106] တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအတွက် စုပေါင်းမြေယာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးအား (UNDRIP) ကုလသမဂ္ဂမှ ကြေငြာထားသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအတွက် အခွင့်အရေးတွင် ရေးထားပါသည်။ ဤစာရွက်စာတမ်းသည် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုအတွက် ပြည့်စုံမှု၊ ဦးစားပေးမှု၊ သဘောတူ ခွင့်ပြုချက်အတွက် အသိပေးမှု စသည့် တိကျသော အဓိက ဖော်ပြချက်များလည်း ရှိပါသည်။ (ကုလသမဂ္ဂ၏ အထွေထွေညီလာခံ တွင် ကုလသမဂ္ဂမှ ကြေငြာထားသည့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအတွက် အခွင့်အရေးများ) ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ အထွေထွေ ညီလာခံမှ အတည်ပြုသည်။ အောက်တိုဘာ ၂ရက် ၂၀၀၇ , A/RES/61/295. စုပေါင်း မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ အရ မြေယာဥပဒေသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွက် အစိုးရ၏ တာဝန်ယူ စီမံခန့်ခွဲရေးအတွက် စေတနာ့ လမ်းညွှန်တွင် အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြ ထားပါသည်။

[107] တစ်ဦးချင်းစီ၏ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု နှင့် ဆက်စပ်သည့် သက်သေခံချက်၏ ဥပမာ သည် အသက်ရှင်နေထိုင်ခြင်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ မြေယာ အသုံးပြုမှု နောက်ဆက်တွဲ အပုဒ်ငယ်အား ညှိနှိုင်းဆွေး နွေးခြင်း၊ လျော်ကြေးပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် သက်သေခံချက် အများသုံး အခန်းကဏ္ဍ , စာမျက်နှာ ---- တွင် ကြည့်ပါ။ အများသုံး မြေယာအသုံးပြုမှု ၏ ဖြစ်ပေါ်မှုနှင့် ကျူးလွန်သူအား အခန်းကဏ္ဍငယ်တွင် ကြည့်ပါ။ မြေယာသိမ်းဆည်းမှု သက်သေခံချက်အား ပုဂ္ဂလိက စုပေါင်း ကျူးလွန်သူ အခန်းကဏ္ဍတွင် ကြည့်ပါ။ စာမျက်နှာစွန်းတွင် ဖော်ပြထားသော စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးခေါင်းစဉ်မှ ရွေးချယ်ထားသည့် ဦးတည်ရာ တွင် လည်းကြည့်ပါ။ ပြည်နယ်ကြားမှ ပူးပေါင်းလိမ်လည်ရန် ညှိထားခြင်း ပုံစံများ၊ ပြည်နယ်မှ ကျူးလွန်သူများနှင့် ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ စာမျက်နှာ ---- : မြေယာသိမ်းဆည်းမှုကြောင့် နေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရသသည့် ဖြစ်မှု၊ နောက်ဆက်တွဲ အပုဒ်ငယ်အား အများသုံး မြေယာ သုံးစွဲမှု အခန်းကဏ္ဍ P တွင် ကြည့်ပါ။ စုပေါင်း မြေယာ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ အရ မြေယာအသုံးပြုမှု စနစ်အား ချိုးဖောက်သည့် သက်သေခံချက်နှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာအား အခန်းကဏ္ဍငယ် iii တွင် ကြည့်ပါ။ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးအတွက် မြေယာ အမျိုးအစား အခန်းကဏ္ဍ P.

အသက်ရှင်နေထိုင်ရေး နှင့် တစ်သက်တာရပ်တည်ရေးအတွက် အခွင့်အရေး

အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးအတွက် အခွင့်အရေး၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအတွက် လုံခြုံရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးသည်(UDHR) တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားဝင်ကြေငြာထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးတွင် ပြဌာန်းထားပြီး (AHRD) Asian Human Right Declaration အရှေ့တောင်အာရှမှ တရားဝင်ကြေငြာထားသည့်လူ့အခွင့်အရေး [108] တွင်လည်း ထပ်တလဲလဲဖော် ပြထားပါသည်။ ဤအသက်ရှင်နေထိုင်ရန်အတွက် အခွင့်အရေးသည် အစာရေစာဖူလုံရေး အခွင့်အရေး၊ အိုးအိမ်နေရာ ချထားခြင်း နှင့် ဆေးဝါးကုသမှု အခွင့်အရေး[109] များပါ ချဲ့ထွင် ပါဝင်ထားပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာ[110] မှ အတည်ပြုထားခဲ့သည့် ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်အရ အခြေခံ မူဝါဒနှင့် နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားခံရခြင်းနှင့် နှင်ထုတ်ခံရခြင်း အခြေခံတိုးတက်မှုအတွက် လမ်းညွှန်တွင် သိရှိထားသည့်အတိုင်း တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းဆီ၏ အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုအား ပြင်းထန်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည့် မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းကြောင့် နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားခံရခြင်းသည် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု[111] ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအ့ပြင်ပြင်းထန်သည့် မတရား အတင်းအဓမ္မ နှင်ထုတ်ခံရခြင်းသည် လူမှု ပဋိပက္ခ၊ လူမျိုးအသားအရောင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် အဆင်းရဲဆုံးသူအား ပြောင်းလဲမှုမရှိသော ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခြင်း၊ လူမှုရေးအရသာမက စီးပွားရေးအရပါ ထိခိုက်နစ်နာစေခြင်းနှင့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းမှ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးများ၊ လူနည်းစုနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဘေးဖယ်ခံရခြင်း[112] စသည့် အကျိုးဆက် များ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

---

[108] UDHR ပုဒ်ခွဲ ၃: (ASEAN) အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများအဖွဲ့၊ အာဆီယံ။ အာဆီယံ လူ့အခွင့်အရေး ကြေငြာချက် (AHRD)၊ နိုဝင်ဘာ ၁၂ရက် ၂၀၁၂၊ Principle 41.

[109] UDHR ပုဒ်ခွဲ ၂၅ : အခြေခံ သဘောတရား 13 မှ နှင်ထုတ်ခြင်းနှင့် နေရာရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း အခြေခံ မူဝါဒ တွင်လည်းကြည့်ပါ။ ဤသို့ တိုးများလာမှုသည်လည်း လက်တွေ့တွင် ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ဥပမာ - Olga Tellis V caseတွင် ကြည့်ပါ။ ဘုံဘေ မြို့တော်၏ ကော်ပိုရေးရှင်း, ၁၉၈၅ SUR. Supl . (2) 51, 55 (S.Ct India 1985) မှ တရားရုံး၏ တွေ့ရှိချက်အရ ဘုံဘေ မြို့နေ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်မှ နေထိုင်သူများသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပေးထားသော အသက်ရှင်နေထိုင်ရေး အခွင့်အရေး အတွက် ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက် သန့်ရှင်းရေးအစီအစဉ်ဖြစ်သည့် စိန်ခေါ်မှုအား ရင်ဆိုင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ထိုအစီအစဉ်မှ ၄င်းတို့၏ အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးအား ထိခိုက်ဖျက်ဆီးနိုင်ကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ Yakye Axa တိုင်းရင်းသားလူမျိုး များအသိုင်းအဝိုင်း v. ပါရာဂွေး၊ မဲရေ့ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးနှင့် ကုန်ကျမှုစရိတ် အကဲဖြတ်ခြင်း၊ Inter-Am. Ct. H. R (Ser. C) No.125 (ဇွန် ၁၇ ရက် ၂၀၀၅ခုနှစ်) ၊ တရားရုံးမှ တွေ့ရှိချက်အရ အစိုးရသည် လူမျိုးစုများအား ၄င်းတို့၏ မြေယာပေါ်သို့ အတင်း ရွှေ့ပြောင်းခိုင်းခြင်းကြောင့် လူမျိုးစုများသည် အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် ချိန်းခြောက်ခံရသည့် ချိုးဖောက်မှုဟူသည့် စိန်ခေါ်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ ဆီဇနာနှင့် အခြား အထွေထွေ ရှေ့နေချုပ် Section H. 14.4 & D.i.12 (52/2002) (2006), BWHC 1 (Botswana High Court December 13th 2006) ၊ အစိုးရမှ အတင်းအဓမ္မ နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားစေခြင်းနှင့် ပြည်သူလူထုတို့၏ အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးအတွက် အစိုးရ ၏ ဝန်ဆောင်မှုများ ရပ်ဆိုင်းပြတ်တောက်ခြင်းများသည် (အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် လွတ်လပ်စွာ အမဲလိုက်ခွင့် လိုင်စင်အား ဖျက်သိမ်းခြင်းသည်လည်း ပြည်သူပြည်သားများ၏ အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးအား ချိုးဖောက်ရာပင် ဖြစ်ပါသည်။)

[110] ဥပမာ - တစ်ဦးချင်းဆီ၏ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု အပါအဝင် အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် အခွင့်အရေးနှင့် ဆက်စပ်သည့် သက်သေခံချက်အား (အခန်း P: တွင် မြေယာအသုံးပြုခြင်းအမျိုးအစား၏ အကျိုးအဆက် မှအခန်းငယ်တိုင်း တွင်ကြည့်ပါ။)

[111] နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားခြင်းနှင့် နှင်ထုတ်ခံရခြင်း အခြေခံ သဘောတရား၊ principle 6

[112] နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားခြင်းနှင့် နှင်ထုတ်ခံရခြင်း အခြေခံ သဘောတရား၊ principle 7

ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း နှင့် လျော်ကြေးပေးဆောင်ခြင်း

မတရားမြေယာ သိမ်းယူသူမှ မြေယာဆုံးရှုံးမှုခံရသည့် မည်သူမဆိုနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းသည်အကျိုးသက်ရောက်မှု ဖြစ်စေနိုင်ပြီး မြေယာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အတွက် လူ့အခွင့်အရေးချဉ်းကပ်မှုတွင် ပါဝင်ထားသည့် အရာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်ကား ကြီးမားသော စီမံကိန်းတစ်ခုခုမှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရေးပါသော သက်ရောက်မှု နှင့် လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှု[113] အတွက် နိုင်ငံတကာမှအကျိုးသက်ရောက်မှုတစ်ခုလုံးအား အကဲဖြတ်ရန်အတွက် အပြည့်အဝ အခွင့်အာဏာ ပေးထားပါသည်။ ၁) သက်ဆိုင်ရာ ပါတီဝင်များအား သင့်လျော်သည့် အသိပေးအကြောင်းကြားခြင်း၊ ၂) အစုရှယ်ယာဝင်သူများဆီသို့ သက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား ဖြန့်ဖြူးခြင်း၊ ၃) ပေးထားသည့်သတင်းအချက်အလက်များအား ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် လူထုအား လုံလောက်သော အချိန်ကာလပေးခြင်း၊ ၄) အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည့် ပါတီဝင်များ အတွက် လိုအပ်သော စက်မှုလက်မှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူ များ တရားဝင် အထောက်အပံ့ပေးခြင်း၊ ၅) စီမံကိန်း[114] အား ဆန့်ကျင်ရန် တစ်ဦးချင်းဆီအား တန်းတူညီမျှသည့် အခွင့်အရေးပေးထားခြင်းအား လူထုသို့ ကြားသိစေခြင်းအစရှိသည့် ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပါဝင်သင့်သည်။သိမ်းဆည်းထားသည့် မြေသည် လူထုမှ ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် မြေယာ ဖြစ်ပါက သိမ်းဆည်းထားသော မြေအား လျော်ကြေး အပြည့်အဝ ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမှ တရားဝင် သတ်မှတ်ထားသည်မှာ အဆိုပါ လျော်ကြေးသည်အနည်းဆုံး တစ်ဦးချင်းဆီ၏ နစ်နာ[115] ရသည့် ဆုံးရှုံးမှုများနှင့် ညီမျှရမည်၊ သိမ်းဆည်းမှု[116] ပြီးပြီးချင်း အဆိုပါလျော်ကြေးနှင့်အတူ ပြန်လည်နေရာချထားပေးမှု အပြည့်အဝ လုပ်ဆောင်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။

စုပေါင်း တာဝန်ယူခြင်း

လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုအတွက် တာဝန်ခံမှု ထားရှိရန် ပုဂ္ဂလိက နှင့် ဗဟို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား နိုင်ငံပေါင်းစုံ ပါဝင်သည့် စုပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းနှင့် ၎င်း၏ လွှမ်းမိုးမှုအားကြီးမားများပြားလာစေရန် ပြုလုပ်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာမှ တင်ပြထား[117]သည့်အတိုင်းအစိုးရမှ အာဏာရှိထားသည့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း တရားခံသော်လည်းကောင်း အခြားအဖွဲ့များ

---

[113] နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားခြင်းနှင့် နှင်ထုတ်ခံရခြင်း အခြေခံ သဘောတရား၊ principle 32 နှင့် ၃၇ ဥပမာတွင် ကြည့်ပါ။

[114] Ibid.

[115] နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားခြင်းနှင့် နှင်ထုတ်ခံရခြင်း အခြေခံ သဘောတရား၊ principle 16, UNDIRP,အ ပိုဒ်ခွဲ ၂၈ (၁၊၂)

[116] နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားခြင်းနှင့် နှင်ထုတ်ခံရခြင်း အခြေခံ သဘောတရား၊ principle 52

[117] ပုဂ္ဂလိကမှ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် သက်သေခံချက် အား (အခန်း P: တွင် မြေယာအသုံးပြုခြင်းအမျိုးအစား၏ အကျိုးအဆက် မှ မြေယာသိမ်းဆည်းမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အခန်းငယ်တိုင်း တွင် ကြည့်ပါ။)၊ စာမျက်နှာ ထောင့်စွန်းတွင် ဖော်ပြထားသော စိုက်ပျိုးရေး ခေါင်းစဉ်နှင့် ဦးတည်ရာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက် ခန်းတွင်လည်း ၊ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အစိုးရမှ အာဏာပေးထားသော လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ ကြားရှိ ပူးပေါင်းလိမ်ညာရန် ညှိနှိုင်းထားခြင်းအမျိုးအစား ဆိုင်ရာသတင်းများအား ဤအခန်းတွင်ကြည့်ယူပါ။

နှင့် ပူပေါင်း ကြံစည်ခြင်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း စုပေါင်း ကျူးလွန်သူများသည် မြေယာသိမ်းဆည်းမှု တွင် များပြားစွာ ပါဝင်လာသည့် အတွက်ကြောင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းနှင့် လျော်ကြေးပေးဆောင်ခြင်း များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တူညီသော စံနှုန်းများ ရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် စီးပွားရေးတွက် မူဝါဒ လမ်းညွှန်အရ ရူဂျီး (Ruggie Principles) မူဝါဒသည် ခံယူသော သူများပြီး ၎င်းအား ၂၀၁၁ခုနှစ်တွင် သဘောတူ ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ ထိုသည်ကား စီမံကိန်း ဖော်ဆောင်[118] ရာတွင်၎င်း၏ အရွယ်အစား၊ အခန်းကဏ္ဍ၊ တည်နေရာ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ ဖွဲ့စည်းပုံ[119] နှင့် ကြိုးစားအားထုတ်မှု အပြောင်း အလဲအဆင့် တိုင်းတွင် ပြည့်စုံလုံလောက်သော စုပေါင်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း ပေးရန် သင်ကြား ပို့ချပေးခြင်းနှင့် တင်းကျပ်သော လိုက်နာမှု မပါဘဲ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အားလုံး နှင့် စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းများအားလုံး သို့ သက်ဆိုင်ပါသည်။ မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်း၏ အရေးကြီးသည့် အထူး အခြေအနေတစ်ရပ်မှာ ပဋိပက္ခဖြစ်နေသည့် ဧရိယာတွင်းမှ လှုပ်ရှားမှု ပြုခြင်းသည် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်း[120] နှစ်ခုစလုံးအတွက် ခံစားမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍စည်းကမ်းချက်များအ တိအလင်း ချထားပေးပါသည်။

ပြည်တွင်း ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားသူများ နှင့် ဒုက္ခသည်များ

မြန်မာပြည်[121] အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးနှင့်ဆိုင်သော တိုင်ကြားမှုများသည် ပြည်တွင်းနေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သူများနှင့် ဒုက္ခသည်များ တိုင်ကြားပြောဆိုရာတွင် နှစ်ဖွဲ့စလုံး၏ တောင်းဆိုမှုများအား အများအပြားပင် အထူးအာရုံစူးစိုက်ခြင်း ခံရကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြေယာ၏ မူရင်းပိုင်ရှင်သည် မြေယာ ပေါ်သို့ အချိန်ကာလ ကြာရှည်စွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ခြင်း မရှိသောအခါ နှင့် တရားဝင် မြေယာ အမည်ပေါက် မှတ်ပုံတင်စာရွက်စာတမ်း မရှိသောအခါ မြေယာသည် သိမ်း ဆည်းခံရမှု ပိုမိုလွယ်ကူစေပါသည်။
ထို့အတွက်ကြောင့် တစ်ဦးချင်းဆီအား လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲ ပဋိပက္ခနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်လည်း ကောင်းကြီးမားသော စီမံကိန်း[122] လုပ်ဆောင်မှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၊ လူနည်းစုများ၊ တောင်သူလယ်သမားများ၊ ကျေးလက်နေ ပြည်သူလူထုများ နှင့် အခြားသော

[118]Ruggie ၏အခြေခံသဘောတရား၊ အထွေထွေအခြေခံ သဘောတရား၊ အခြေခံသဘောတရား

[119] Ruggie ၏အခြေခံသဘောတရား၊ Principle 17 and 18

[120] Ruggie ၏အခြေခံသဘောတရား၊ အထွေထွေအခြေခံ သဘောတရား ၊ အခြေခံသဘောတရား၊ Principle 7

[121] ဇွန်လိုင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ဒုက္ခသည်များ၏ ဦးရေမှာ ကိန်းဂဏန်းအရ ၇၄၉၇၀၆ ယောက်ဖြစ်ပြီး မတ်လ ၂၀၁၅ တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများ၏ ဦးရေမှာ ၆၂၂၄၀၀ ယောက် အထိ မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ အသေးစိတ်သတင်းအချက်အလက်များ အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းနေရာချထားသူများ စောင့်ကြည့်ရေး ဗဟို၊ ဧပြီလ ၂၅ရက် ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှ သတင်းအချက်အလက်

[122] ပြည်တွင်း နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားသူများ၏ အခြေခံသဘောတရားလမ်းညွှန်၊ Principle 6, အပိုဒ်ခွဲ ၂ (b.c) Pinheiro (ဖင်ဟယ်ရို) ၏ အခြေခံ သဘောတရား ၊ Principle 5.1

အထူးသဖြင့် မြေယာ[123] နှင့် ရပ်တည်နေထိုင်သော သူများအား နေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခံရခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးထားရမည့် အထူး တာဝန်ဝတ္တရား ရှိ ကြောင်းကို အစဦးကနဦးမှ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းရပါမည်။ ဤအစီရင်ခံစာ[124] မှ ကိုးကားချက်တစ်ခုအရ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားခံရမှု ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် (သို့) ရှောင်လွှဲမရခြင်းကြောင့် နေရာရွှေ့ပြောင်းနေရခြင်းသည် ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်း နေရာပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သူများအား တရားမျှတသောလျော်ကြေးနှင့်အတူ ယင်းတို့၏ မူရင်းမြေယာ[125] အားအပြည့်အဝ ပြန်လည် အပ်နှံရန် ဦးစားပေး အာမခံထားပါသည်။ ယင်းတို့၏ ထိခိုက်နစ်နာမှုများ နှင့် အိုးအိမ်နေရာချထားမှုအခွင့်အရေးသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးတွင် အရေးကြီးဆုံး အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင် အသိအမှတ်ပြုထားသင့်ပြီး ပြည်တွင်း ဥပဒေမှာလည်း မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး[126] တွင် အတိအလင်း ပါဝင်ထားသင့်ပါသည်။

စုပေါင်းပိုင်မြေယာ နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာ ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများ

မြန်မာနိုင်ငံ[127] တွင် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းထားသူနှင့် မြေယာသိမ်းဆည်းသူ တရားခံများ နှစ်ဘက်စလုံးမှအလှည့်ကျ မသိကျိုးကျွံပြုခြင်းခံရလင့်ကစား စုပေါင်းပိုင်မြေယာနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ မျက်နှာသာပေးပြီး ၂၀၀၇[128] ခုနှစ်တွင် မဲထားသော ကုလသမဂ္ဂမှ တရားဝင် ကြေငြာထားသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အခွင့်အရေး [UNDRIP] နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် စေတနာ့ လမ်းညွှန်တို့မှ ကျယ်ပြန့်စွာပြဋ္ဌာန်း ပြီးသားဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်များကားထိုသူတို့၏ မြေယာ၊ နယ်မြေ နှင့် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ ယင်းတို့ ပိုင်ဆိုင်လာခဲ့သည့် အရင်းအမြစ်များ အပါအဝင် ထိုမြေများအား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာအောင် လုပ်ဆောင်ခွင့် နှင့် အစဉ်အလာအရ သိမ်းပိုက်ပိုင်ခွင့် အပြင် ဓလေ့ထုံးစံမှ ကျင့်သုံးလာသည့် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်[129] အရ အဆိုပြုချက်မှ သဘောတူညီမှုဖြင့် ထိုမြေများအား တရားဝင်ကာကွယ်ခြင်း စသည်တို့ကို သေချာအောင်လုပ်ဆောင်ပေးပါသည်။ သဘောတူညီမှုအတွက် သတင်းပေးရာတွင် လည်း မည်သည့် စီမံကိန်းမဆိုမြေယာအား ထိခိုက်စေခြင်းအတွက် (သို့) ထိုမြေထဲမှ ပါဝင်သည့် အရင်းအမြစ်များအတွက် ပြည့်ဝသော ဦးစားပေးမှု ရရှိရမည် ဖြစ်ပြီး မြေယာအငြင်းပွားမှု အား တည်ငြိမ်လာအောင် ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ[130]

---

[123] ပြည်တွင်း နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားသူများ၏ အခြေခံသဘောတရားလမ်းညွှန်၊ Principle 9

[124] နေရာ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း၏ အခြေအနေများ အခန်းကဏ္ဍ အတွက် သဘာဝ သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်မှု နှင့် တိုက်တာအဆောက်အအုံ စီမံကိန်း ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်စေသည့် နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုး အခန်းငယ်တွင် ကြည့်ပါ။

[125] (Pinheiro Principle) ဖင်ဟယ်ရို အခြေခံသဘောတရား၊ Principle 2.1, 21.2, ပြည်တွင်း နေရာပြောင်းရွှေ့ချထားမှုအတွက် လမ်းညွှန်၊ Principle 28

[126] (Pinheiro Principle) ဖင်ဟယ်ရို အခြေခံသဘောတရား၊ Principle 18.1

[127] စုပေါင်းပိုင် မြေယာနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာအသုံးပြုမှု စနစ် အပေါ် ချိုးဖောက်မှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော သက်သေခံချက်အတွက် အခန်းငယ် iii ၊ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် မြေယာ အမျိုးအစား၊ ဆိုင်ရာသတင်းများအား ဤအခန်းတွင်ကြည့်ယူပါ။

[128] BWEG, မြန်မာ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ပြည်သူလူထု၊ ပြဿနာများ၊ မူဝါဒများ၊ ၂၀၁၁၊ စာမျက်နှာ ၂၈

[129] UNDRIP ပုဒ်ခွဲ ၂၆၊ လုပ်ပိုင်ခွင့် အတွက် အစိုးရဖွဲ့၏ တာဝန်ယူ စီမံခန့်ခွဲမှု အပေါ် စေတနာ့ လမ်းညွှန်၊ Principle 3.1 ၊ BEWG ၊ မြန်မာ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ပြည်သူလူထု၊ ပြဿနာများ၊ မူဝါဒများ၊ ၂၀၁၁၊ စာမျက်နှာ ၂၈ တွင်လည်း ကြည့်ပါ။

[130] UNDRIP အပိုဒ်ခွဲ ၃၂ (၂)၊ အပိုဒ်ခွဲ ၂၇

အရ ဒေသခံ အစုရှယ်ယာဝင်များနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေများမှ မဟုတ်ပါက မြေယာသည် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှု[131] အတွက် အသုံးပြုခြင်း မရှိရပါ။ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ အများနှင့်ဆိုင်သော မြေယာများအားအသုံးပြုမှု များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိန်းသိမ်းထားသည့် မြေယာအား စုပေါင်း အသုံးပြုမှု စနစ်၊ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ မြေယာများအား မြေပုံသတ်မှတ်ရာတွင်လည်း ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း နှင့် ထိုမြေကဲ့သို့ သမိုင်းဝင် အရေးကြီးမှုများအား လေးစားခြင်း၊ မြေယာ[132] အား တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်မပါဘဲ အသုံးပြုခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးခြင်း စသည်တို့ဖြင့် ထပ်ဆင့် အာမခံမှုများမှ ပြုလုပ်ပေးပါသည်။ ထိုသို့ အများနှင့်ဆိုင်သောမြေယာ အသုံးပြုမှုစနစ်အား ကာကွယ်ခြင်းသည်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအားရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုဖြစ်စေပြီးမြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းမှ ဒေသခံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဆီသို့ ဦးတည်စေပါသည်။

ပြည်တွင်းဥပဒေ နှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း

မြန်မာပြည်တွင် မြေယာအသုံးပြုမှု အခွင့်အရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်တွင်းဥပဒေအရရော နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းအရပါ ဒေသခံရွာသူရွာသားများ မျှော်လင့်ထင်မြင်ထားသလို အမြဲတစေ ထိရောက်သည့် စံချိန်စံနှုန်းမရှိပါ။

အသေးအဖွဲမျှသာ ရှိသော ဥပဒေဆိုင်ရာ အကာအကွယ်များ

လက်ရှိ ဥပဒေဆိုင်ရာ ရှုထောင့်၌ ဥပဒေ အရ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အများအပြား ရှိပြီး မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်မှ တစ်ဦးချင်းဆီအတွက်မှာမူ အနည်းဆုံး ဒ်သဘောတရားပိုင်းဆိုင်ရာ မျှသာသာခံယူရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေအရ အစိုးရသည် စိုက်ပျိုးမွေးရေးမှ မျှတသော တန်ဖိုးရှိသည့် ထုတ်လုပ်မှုများ [133] ရရှိရန်အတွက် တောင်သူလယ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးအား ကာကွယ်ပေးရန် အရေးကြီးသည့် ဥပဒေများထုတ်ပြန်ထားပါသည်။ ထို့အပြင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူထုကျန်းမာရေး (သို့) ရိုးရာဓလေ့ဆိုင်ရာအခွင့်အရေး[134] များအပေါ်သို့ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေသည့် စီမံကိန်းများအတွက် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေ အား တင်းကျပ်

[131] UNDRIP အပိုဒ်ခွဲ 30 (1)

[132] လုပ်ပိုင်ခွင့် အတွက် အစိုးရဖွဲ့၏ တာဝန်ယူ စီမံခန့်ခွဲမှု အပေါ် စေတနာ့ လမ်းညွှန်၊ Principle 8.3 ၊ အပိုင်း ၃ တစ်ခုလုံး

[133] ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၊ ၂၀၀၈၊ အခန်း ၁ ၊ အပိုဒ်ခွဲ ၂၃

[134] နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေ၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ၊ နိုဝင်ဘာ ၊၂၀၁၂၊ အခန်း ၂ ၊ Art 4 (a) ၊ ဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများအား ရည်ညွှန်း ကိုးကားထားခြင်း မရှိပေမယ့် နိုင်ငံတော် လူမျိုးစုကိုမူ ကိုးကားရည်ညွှန်းထားပါသည်။ ဤသတ်မှတ်ချက်ကား စစ်ဆေးသုံးသပ်မှု မရှိသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ပြင်ပ ရှုထောင့်မှ ၄င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ ရှိသော အသိအမှတ်ပြုလို့ ရသည့် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ အားလုံး ကို ရည်ညွှန်းကိုးကားသည်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆို နေကြပါသည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ

စဉ်တွင် တောင်သူလယ်သမား အဖွဲ့အစည်းများ တရားဝင် ဖွဲ့စည်း[135] ရန် လယ်ယာမြေ ဥပဒေမှ ခွင့်ပြုထားပါသည်။ သို့သော် ယခုတွင်မူ လတ်တလော ချို့ယွင်းမှုများကြောင့် ထို ပဏာမ ဥပဒေများ ပထုတ်ခြင်း ခံခဲ့ရပါသည်။ ဥပမာ - စီမံကိန်းသည် သဘောတရားပိုင်းဆိုင်ရာတွင် ကန့်သတ်နိုင်သည့်တိုင်အောင် ဤဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဒေသခံ လူထုအသိုင်းအဝိုင်းများမှ တင်မြောက်ထားခြင်းမဟုတ်သည့် အဖွဲ့ဝင်များ နှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည့် နယ်ပယ်များ[136] မှ ဒေသခံများနှင့် ထိရောက်စွာ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း မပြုဘဲ လည်ပတ်လုပ်ဆောင်နေသည့် မြန်မာပြည်၏ ရင်းနှီးမှု ကော်မရှင် အတွက်သာ ကျန်ခဲ့မှာဖြစ်ပါသည်။ အလားအလာကောင်းသည့် နိမိတ်လက္ခဏာတစ်ရပ်မှာ လက်ရှိ အထူးစီးပွားရေးဇုန် ဥပဒေ (အောက်တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည်) သည် မြန်မာ့ အထူးစီးပွားရေးဇုန် (SEZ) ဥပဒေအသစ်နှင့်ယှဉ်ပြီး ပြန်လည်အစားထိုးထားပြီး တစ်ဦးချင်းဆီ၏ အရင်မှ ဘဝနေထိုင်မှု[137] အဆင့်အတန်းအတိုင်း ပြည့်ဝသည့် ပြန်လည်နေရာချထားမှုများပါဝင်သလို အဆောက်အအုံများ၊ ကောက်ပဲသီးနှံများ၊ မြေယာအတွက် ပြည့်ဝသော လျော်ကြေးနစ်နာမှုများပါ ပါဝင်ပါသည်။ ဤ ဥပဒေအသစ်များကို မည်သို့မည်ပုံကျင့်သုံးသည်ကို ဆက်လက် စောင့်ကြည့်ရမည်မှာ မြန်မာပြည်ရှိ ပြည်သူများ၏ မြေယာအခွင့်အရေးသည် လုံခြုံမှုရှိစေရန်ပင် အရေးကြီးပါသည်။

သိမ်းဆည်းမှုအား ထောက်ပံ့နေသည့် ဥပဒေများ

ဤ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများအား ကန့်သတ်ထားပေမယ့်လည်း မြန်မာပြည်ရှိ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် ဥပဒေအသစ်များသည် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ စီးပွားရေးနှင့် ပုဂ္ဂလိက ချမ်းသာသူများသာ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်စေပြီး ဒေသခံရွာသူရွာသားများနှင့် ဘေးဖယ်ခံရသည့် လူထုအသိုင်းအဝိုင်းများ[138] အား ကုန်ကျမှုသာ ရှိစေသည့် လွှမ်းမိုးပျံ့နှံ့မှုသာ ဖြစ်စေပါသည်။ လယ်ယာမြေဥပဒေသည် ဥပမာ - စုပေါင်းပိုင်မြေယာနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များ[139] အား လုံးဝ မသိကျိုးကျွံပြုခံရချိန်တွင်

[135] လယ်ယာမြေ ဥပဒေ၊ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် မတ်လ ၃၀ရက် ၂၀၁၂၊ အခန်း ၁၃၊ အပိုဒ်ခွဲ ၁၁၃၊ အဆိုပါ မြေယာ ဥပဒေသည် လည်းပဲ တစ်ဦးချင်းဆီမှ မြေယာ ပြန်လိုအပ်သူများအတွက် ၎င်းတို့၏ မကျေနပ်မှုများအား တိုင်ကြားရာတွင် ညံ့ဖျင်းသော အရေးယူမှုအတွက် တာယူပေးပါသည်။ လယ်ယာမြေ ဥပဒေ၊ Chapter 8၊ အပိုဒ် ၆၄

[136] နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဥဒေ၊ အခန်း ၇၊ အပိုဒ် ၁၃

[137] (DDA) ထားဝယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အသင်း၊ အောက်ခြေမှ လူထုအသံများ၊ ထားဝယ်အထူးစီးပွားရေးဇုန်နှင့် ဆက်စပ်သည် စီမံကိန်း၊ စက်တင်ဘာ ၂၀၁၄ စာမျက်နှာ ၇၀

[138] ၂၀၁၂ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအား လေးနက်စွာ စိတ်ဖြာလေ့လာခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့၊ လက်ရှိ ထုတ်ပြန်ထားသည့် လယ်ယာမြေ ဥပဒေ၊ လစ်ဟာနေသည့် မြေလွတ်မြေရိုင်း စီမံခန့်ခွဲရေး ဥပဒေအား ပြန်လည် ဆန်းစစ်ခြင်း နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၂၊ အချက်အလက်ရယူမှု ပိတ်ပင်ခံထားရခြင်း TNI တွင် လည်း ကြည့်ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြေယာ အခွင့် အရေးနှင့် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ၊ မေလ ၂၀၁၃

[139] လယ်ယာမြေဥပဒေသည် လယ်ယာမြေသိမ်းယူမငများကို ခွင့်ပြုထားပါသည် ၊ လယ်ယာမြေ ဥပဒေ အခန်း ၁၀၊ အပိုဒ်ခွဲ ၉၈ တွင် “ ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် လယ်ယာမြေအား အစိုးရ၏ စိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းအား အကောင်အထည်ဖော်ရန်၊ (-----) ခန့် တောင်းဆိုပိုင်ခွင့် ပေးထားသည် ” ဟု ဆိုထားပါသည်။ အစိုးရတစ်ဦးတည်း ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ကော်မတီများမှာလည်း ၎င်းသည် လယ်ယာမြေ များကို ပြန်လည်သတ်မှတ် ခွဲဝေပြုထားသည် ၊ အခန်း ၈၊ အပိုဒ်ခွဲ ၉၁-၉၄ တွင် လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲရေး ဗဟိုကော်မတီသည်လည်း လယ်ယာမြေအား အသုံးပြုရန် အတွက် မဟုတ်ဘဲ သိမ်းဆည်းရန် တရားဝင် အတည်ပြုထားပါသည်။ လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲရေး ကောက်မတီမှ ကိုယ်စား မပြုသည့် ဖန်တီးယူမှု၊ အခန်း ၃ တွင်မှာလည်း

တရားဝင် မြေယာမှတ်ပုံတင်ထားမှုမရှိသူများအတွက် အခက်အခဲ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ၎င်းသည် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ တစ်နိုင်ငံလုံး၏ စိတ်ဝင်စားမှု[140] အား အမှီလိုက်ခြင်းအားဖြင့် မြေယာအား ပွင့်လင်းစွာ (သို့) ပြောင်သိမ်းဆည်းခွင့်ပြုထားပြီး မြေယာအား နောက်ထပ် သိမ်းဆည်းခြင်း[141] မှ အာမခံထားခြင်းမရှိသည့် ဈေးကြီးပြီး ရှုပ်ထွေးသော မြေယာအသုံးပြုမှု တရားဝင်လက်မှတ် (LUC) ရရှိရေးအတွက် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ လက်ရှိ အစီရင်ခံစာ၏ သတင်းမှတ်တမ်းပြုစုနေသည့် ကာလ[142] အတွင်းမှ အခြေအနေအရ ယခင် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာ အသုံးပြုမှုစနစ် မှ စိုက်ပျိုးထွန်ယက်မှုမရှိသည့် (သို့) မြေလွတ်မြေရိုင်းများနှင့် တရားဝင် ပါဝင်ဆက်စပ်နေသည့် မြေယာ များအား ပြန်လည်သတ်မှတ်ခွဲဝေ ခွင့် ပြုထားသဖြင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်၏ လစ်ဟာနေသည့် စိုက်ပျိုးထွန်ယက်မှုမရှိသည့် မြေလွတ်မြေရိုင်း ဥပဒေ သည် ဤကိစ္စများကြောင့် ပိုမိုဆိုးရွားလာစေပါသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် မြန်မာအစိုးရသည် ဒေသခံ လူထုများ[143] အား ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း မရှိဘဲ မြေယာအား စိုက်ပျိုးရေး၊ ရေပေါ်ရေအောက်မွေးမြူရေး၊ လယ်ယာလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် တိုက်တာအဆောက်အဦတည်ဆောက်ခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဆီသို့ အငှားချထားပါသည်။

ပိုပြီး ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်မှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်၏ အထူးစီးပွားရေးဇုံ (SEZ) ဥပဒေမှ အခွန်ကောက်ခံမှုငြိမ်း၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တာဝန်ငြိမ်း၊ ရေရှည် ၇၅ နှစ်အထိ မြေယာ အငှားချထားမှုနှင့် အစိုးရမှ လုံခြုံရေး[144] ထောက်ပံ့မှု စသည့် ကြီးမားများပြားသည့် နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မက်လုံးများပေးစဉ်တွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေသည် ဒေသခံလူထုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ လူ့အခွင့်အရေး[145] ကာကွယ်မှုကို ကျော်လွန်ပြီး နိုင်ငံခြားရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုကိုသာ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်နေပါသည်။ လူထုနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု အနည်းငယ်သာရှိ (သို့) မရှိခြင်း၊ (သို့) ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော ၎င်းတို့၏ ဂရက်ရိုက်ခတ်မှုများအား စဉ်းစားပေးမှုမရှိခြင်း၊ စုပေါင်းပိုင်မြေယာနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်

လိုအပ်သော မြေယာများအား သတ်မှတ်ခွဲဝေရန်အတွက် လယ်ယာမြေဥပဒေ ၏ အသေးစိတ် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အပါအဝင် လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီသို့ ဒေသခံ လူထု အသိုင်းအဝိုင်းများ ကိုယ်စားပြုရန် လိုအပ်ချက်တစ်စုံတစ်ရာ ထားရှိခြင်း မရှိဘဲ ကော်မတီဝင်အဖြစ် ပါဝင်ရပါမည်။

[140] အာရှ၏ ဥပဒေ ဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ် ဗဟို မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေယာ သိမ်းဆည်းမှု အန္တရာယ် ပြန့်ပွားခြင်း ၊ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ၂၀ ကြိမ်မြောက် လွှတ်တော် အစည်းအဝေး ကျင်းပချိန်၊ အစည်းအဝေး လုပ်ငန်းစဉ် အချက်အလက် ၄၊ အထွေထွေ စကားရည်လုပွဲ၊ ဖွန်လ ၆ရက် ၂၀၁၂၊ စာမျက်နှာ ၃-၄

[141] ထိုသို့ သော အကြောင်းအရာမျိုးသည် ၂၀၁၂ ဒီဇင်ဘာ မှ ၂၀၁၅ ဇန်နဝါရီလ ကာလကြားရှိ KHRG ကွင်းဆင်းလုပ်သားမှ သတင်းမှတ်တမ်းများပြုစုထားပြီး ရွာ၏ ကိုယ်စားပြု အဖွဲ့အစည်း Village Agency အခန်းကဏ္ဍမှ မြေယာ မှတ်ပုံတင်ခြင်း ဆိုင်ရာ အခန်းငယ်တွင် ရှာဖွေ တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ လှုပ်ရှားမှုသည်လည်း မြန်မာ ပြည် တစ်နေရာရာတွင် သတင်းမှတ်တမ်း ပြုစုထားခြင်း ရှိပါသည်။ ဥပမာ HURFOM၊ ကြားသိရသည့် ပြင်းပြသည့် ဆန္ဒ၂၀၁၄ စာမျက်နှာ ၂၃-၂၄ တွင် ကြည့်ပါ။

[142] စိုက်ပျိုးထွန်ယက်မှု မရှိသည့်မြေယာအား အမျိုးအစားအုပ်စု ပြန်လည် ခွဲခြား သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သက်သေခံချက်ကို အခန်းငယ် iii မှ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် မြေယာ အမျိုးအစားဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများအားဤ အခန်းတွင် ကြည့်ပါ။

[143] မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲရေး ဥပဒေ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ မတ်လ ၂၀၁၂၊ အခန်း (၂) ၊ အပိုဒ်ခွဲ ၃ (d) (e) 20 ၊ နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများထံမှ မြေလွတ်မြေလပ်များအား သတ်မှတ်ခွဲဝေပေးခြင်း

[144] TNI ၊ အချက်အလက်ရရှိမှု ပိတ်ပင်ခံရခြင်း တွင် ကြည့်ပါ။ မြန်မာပြည်ရှိ မြေယအခွင့်အရေးနှင့် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ မေလ ၂၀၁၃၊ စာမျက်နှာ ၄

[145] ဒေသ ခံ အစိုးရ၏ အတည်ပြုမှု မပါသည် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ကြီးမားသော ရေရှည်စီမံကိန်းအား လုပ်ဆောင်ခွင့် ပြုသည့် နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ၊ TNI ၊ အချက်အလက်ရရှိမှု ပိတ်ပင်ခံရခြင်း တွင် ကြည့်ပါ။ မြန်မာပြည်ရှိ မြေယအခွင့်အရေးနှင့် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ မေလ ၂၀၁၃၊ စာမျက်နှာ ၄

ကျင့်သုံးသည့် အခွင့်အရေးအား အသိအမှတ်ပြုမှု မရှိခြင်း၊ ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်း နေရာ ပြောင်းရွှေ့ ချထားသူများအတွက် အထူးအခွင့်အရေးနှင့် သိမ်းဆည်းထား[146] သည့် မြေအတွက် မျှတသောနစ်နာမှု လျော်ကြေးမရရှိခြင်းများ စသည့် ဤဥပဒေများ အားလုံးသည် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်မှ နေပြီး လျင်မြန်စွာ အတည်ပြုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တော ဥပဒေများ

လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အာရှတွင် သစ်မျိုးစုံသော၊ သဘာဝဂေဟစနစ်ကွဲ များစွာတည်ရှိသော သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည့် နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။[147] သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်မျိုးစုံလင်သောသစ်တောသည် သဘာဝသယံဇာတ အလွန်အကျွံထုတ်ယူခြင်းနှင့် ရေရှည်အကျိုးမရှိနိုင်သော မြေယာစီမံခန့်ခွဲခြင်းများကြောင့် သစ်တောပြုန်းတီးမည့် အန္တရာယ်နှင့်လည်းကောင်း၊ မြေဆီလွှာဆုံးရှုံးရမည့် အန္တရာယ်များဖြင့်လည်းကောင်း ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။[148] မြန်မာနိုင်ငံ၏သစ်တောဖုံးလွှမ်းသောဧရိယာသည်လည်း လျှင်မြန်စွာ ကျဆင်းလျှက်ရှိပါသည်။ သစ်တောဌာနများ၏ တရားဝင် မှတ်တမ်းအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်တောဖုံးလွှမ်းသောဧရိယာသည် ၁၉၉၀ခုနှစ်တွင် ၅၈%ရှိရာမှ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် ၄၇%သို့ ဖြည်းဖြည်းခြင်း ကျဆင်းနေကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။[149] ထို့ကြောင့် အစိုးရက ၂၀၁၄ ဧပြီလမှစ၍ နိုင်ငံခြားသို့ သစ်လုံးတင်ပို့ခွင့်ကိုပိတ်ပင်တားမြစ်လိုက်ပါသည်။[150] ဤကဲ့သို့သစ်လုံးတင်ပို့ခွင့်ကိုပိတ်ပင်လိုက်ခြင်းသည် အပေါင်းလက္ခဏာခြေလှမ်းဖြစ်၍ သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှုန်းကို လျှော့နည်းစေမည်ဟု အကောင်းမြင်နိုင်သကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏တရားမဝင်သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သစ်ခွဲသားများကို ပြည်ပဆက်လက်တင်ပို့ခွင့်ပြုခြင်းအပေါ် ဝေဖန်မှုများလည်း ရှိနေပါသည်။[151] သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအေဂျင်စီ (EAI) က လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်ထုတ်လုပ်မှုသည် တရားဝင်ခွင့်ပြုထားသော ပမာဏထက်ပိုမိုများပြားနိုင်သည်ဟု ပြောဆိုပါသည်။ ၂၀၀၀-၂၀၁၃ခုနှစ်များအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း ၇၂%သည် တရားမဝင်ဖြစ်ပြီး အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများနှင့် ဒုစရိုက်မှုများ ပါဝင်ပတ်သက်နိုင်သည်ဟုလည်း (EAI) မှပြောပါသည်။[152]မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းကို

---

[146] အာရှ၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ် ဗဟို မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေယာ သိမ်းဆည်းမှု အန္တရာယ် ပြန့်ပွားခြင်း ၊ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ၂၀ ကြိမ်မြောက် လွှတ်တော် အစည်းအဝေး ကျင်းပချိန်၊ အစည်းအဝေး လုပ်ငန်းစဉ် အချက်အလက် ၄၊ အထွေထွေ စကားရည်လုပွဲ၊ ဇွန်လ ၆ရက် ၂၀၁၂၊ စာမျက်နှာ ၅၊ TNI ၊ အချက်အလက်ရရှိမှု ပိတ်ပင်ခံရခြင်း တွင် ကြည့်ပါ။ မြန်မာပြည်ရှိ မြေယအခွင့်အရေးနှင့် လူမျိုးစု ပဋိပက္ခ မေလ ၂၀၁၃၊ စာမျက်နှာ၂၃

[147] *Burma's Environment: People, Problems, Policies*, The Burma Environmental Working Group, June 2011.

[148] *Myanmar's National Adaptation Programme of Action (NAPA) to Climate Change, 2012*, UNEP, 2012.

[149] *Fifth National Report to the United Nations Convention on Biological Diversity*, Ministry of Environmental Conservation and Forestry, March 2014.

[150] "Myanmar's log export ban to hurt businessmen but help forests," Reuters, March 20th 2014.

[151] "'Better late than never': Myanmar bans timber exports to save remaining forests," Mongobay.com, April 24, 2014.

[152] *Data Corruption: Exposing the true scale of logging in Myanmar*, Environmental Investigation Agency (EIA), March 2014.

သစ်တောဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းမှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပါသည်။ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးကို ဦးတည်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင် ရွက်ရမည့် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အစဉ်အလာအရ ဝင်ငွေရှာဖွေရမည့် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း တို့အကြား ရေးဆွဲထားကြသော လုပ်ငန်းစဉ်များသည်အပြိုင်အဆိုင်ဖြစ်ပြီး သစ်တောဝန်ကြီးဌာန အတွင်း သ ဘောထားကွဲလွဲမှုများဖြစ်ပေါ်စေပြီးဝင်ငွေရှာဖွေမည့် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းသည် ဝန်ကြီးဌာနအတွင်းပိုမို မျက်နှာသာရရှိပါသည်။[153] လက်ရှိမြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒသည် ၁၉၉၂ခုနှစ်သစ်တောဥပဒေ အပေါ်တွင် အခြေခံထားပြီး ဤသစ်တောဥပဒေသည် သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရေရှည်အကျိုးရှိမည့်သစ်ထုတ် လုပ်ခြင်းနှင့် ပြည်သူများအား စီးပွားဖြစ်သစ်စိုက်ပျိုးခြင်းကို အားပေးသောအချက်များပါဝင်ပါသည်။[154] ၁၉၉၅ခုနှစ်တွင်ချမှတ်သော သစ်တောမူဝါဒနှင့် ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင်ရေးဆွဲသော သစ်တောလုပ်ငန်းစီမံ ကိန်းများသည် ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင်ရေးဆွဲအတည်ပြုထားသောသစ်တောဥပဒေကို အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိသစ်တောဥပဒေကို အသုံးပြုပြီး ၂၀၁၅တွင်သစ်တောဥပဒေအသစ်ကို ရေးဆွဲရန်လိုအပ်ပါသည်။[155]

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သတ္တုတွင်းဥပဒေ

မြန်မာနိုင်ငံသည် လောင်စာဆီ၊ ဓာတ်ငွေ့၊ ကျောက်သံပတ္တမြား၊ နှင့် ဓာတ်သတ္တုများ ပေါကြွယ်ဝသောနိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။[156] ၂၀၀၅ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝသယံဇာတချမ်းသာကြွယ်ဝမှု ကိုစိတ်ဝင်စားမှုသည် လျင်မြန်စွာမြင့်တက်လာပါသည်။[157] ထို့ကြောင့် သဘာဝသယံဇာတသည် မြန်မာ့စီးပွားရေးအတွက် ကြီးမားသောအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်လာပါသည်။[158] သို့သော် သဘာဝသယံဇာတ များသည် ကရင်ပြည်နယ်အပါအဝင် ပြည်နယ်များ၏နယ်စပ်ဒေသများတွင်ပိုမိုပေါများပြီး များပြားလာသော သဘာဝသယံဇာတတူး ဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းများအပေါ် မည်သူတို့အကျိုးအမြတ်များရရှိသင့်ဆိုသည့် မေးခွန်းတစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။[159] အမှန်စင်စစ် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင်း သဘာဝသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲ ရေးအင်စတီကျူးအဖွဲ့ကြီး၏ လေ့လာမှုအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝသယံဇာတတူးဖော်ရေးတွင် လုံးဝပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိပဲ သဘာဝသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှုတွင်လည်းအဆိုပါအဖွဲ့ကြီးမှ လေ့လာမှု ပြု လုပ်

---

[153] *Burma's Environment: People, Problems, Policies*, The Burma Environmental Working Group, June 2011

[154] *Burma's Environment: People, Problems, Policies*, The Burma Environmental Working Group, June 2011.

[155] Woods, Kevin, *Commercial Agriculture Expansion in Myanmar: Links to deforestation, conversion timber and land conflicts, Forest Trends, March 2015.*

[156] http://www.resourcegovernance.org/countries/asia-pacific/myanmar/overview.

[157] For example, foreign direct investment in Myanmar's mining sector increased from 2.2 million in 2005/2006 to 200 million in 2009/2010. See *Myanmar in Transition: Opportunities and Challenges*, Asian Development Bank, August 2012.

[158] http://www.worldbank.org/en/country/myanmar/overview.

[159] *Developing Disparity: Regional investment in Myanmar's borderlands*, TNI, February 2013.

သော ၅၈နိုင်ငံတွင် အညံ့ဖျင်းဆုံးနိုင်ငံဖြစ်ကြောင်းတွေ့ ရပါသည်။[160] ၂၀၁၄ ဖွန်လိုင်လတွင် မြန်မာနိုင်ငံကို သဘာဝသယံဇာတ တူးဖော်ခြင်းပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရေး အဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံ အဖြစ် လက်ခံခဲ့ပါသည်။[161] ဤသို့လက်ခံရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှပွင့်လင်းမြင်သာမှုတိုးတက် ခြင်းရှိ/မရှိကို မြန်မာနိုင်ငံမှ လုပ်ဆောင်နေသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးများ ဖြစ်သော သတင်းလွတ်လပ်ခွင့် နှင့် လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေများ တိုးတက်မှု အပေါ်စောင့်ကြည့်ရမည်ဟု ထောက်ပြဝေဖန်ကြပါသည်။[162] သတ္တုတူးဖော်ရေးတွင်လည်း သင့်လျော်သောဥပဒေများကို ရေးဆွဲရန်လည်း လွန်စွာအရေးကြီးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းသည် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်အသေးစား[163] ပေါက်တူး၊ ဂေါ်ပြားဖြင့် ပြုလုပ်ရာမှ အကြီးစားစီးပွားဖြစ်[164] သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်စေနိုင်သော လုပ်ငန်း[165] အဖြစ် ပြောင်းလဲလာ သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၈၉ မှစ၍ မြန်မာအစိုးရသည် ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရေးတွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပြားလာစေရန် လုပ်ဆောင်လာခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၄ တွင်မြန်မာအစိုးရသည် ပြည်တွင်းဓာတ်သတ္တု ဖူလုံစေရန်၊ ပြည်ပတင်ပို့မှုများပြားလာနိုင်ရန်၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကို အားပေးရန် သတ္တုတွင်း ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ တဘက်မှလည်း သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိခိုက်နိုင်လျှင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းရန် ဥပဒေတွင်ပါဝင်ရေးဆွဲထားပါသည်။[166] ၁၉၉၆တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့်ဆိုင်သောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသည် သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန အနေ ဖြင့် အထက်ပါ သတ္တုတွင်းဥပဒေများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအပြင် ၁၉၉၄ သတ္တုတွင်းဥပဒေတွင် မြေပေါ်မြေအောက်သဘာဝဓာတ်သတ္တုမှန်သမျှကို နိုင်ငံတော်ကသာ ပိုင် ဆိုင်သည်ဟု ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ လက်ရှိရေးဆွဲနေသော သတ္တုတွင်းဥပဒေအသစ်သည်လည်း မူကြမ်းအဆင့်တွင်နှစ်ပေါင်းများစွာကြာရေးဆွဲနေဆဲဖြစ်ပြီး ထုတ်ပြန်အတည်ပြုခြင်း မရှိသေးပါ။[167] သို့သော် မြန်မာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေအသစ်သည် လက်ရှိအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီရန်ရေး ဆွဲ ထား ပါ သည်။

---

[160] Resource Governance Index (RGI) အဖွဲ့သည် ကမ္ဘာ့ရေနံ ၈၅%၊ စိန် ၉၀% နှင့် ကြေးနီ ၈၀% ထုတ်လုပ်သော နိုင်ငံ ၅၈ ခု၏ သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုအရည်အသွေး ကိုတိုင်းတာပါသည်။ See *The 2013 Resource Governance Index: A measure of transparency and accountability in the oil, gas and mining sector*, Revenue Watch Institute, 2013.
http://www.resourcegovernance.org/countries/asia-pacific/myanmar/overview

[161] https://eiti.org/Myanmar

[162] "Dispatches: Rights, Resources, and Transparency in Burma," Human Rights Watch, July 2014

[163] အသေးစား သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်၍ ၁၉၉၄ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းတွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ''ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် နည်းပညာများစွာမလိုအပ်သော စီးပွားဖြစ်သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း'' မြန်မာ့သတ္တုတူးဖော်ရေး ဥပဒေ။

[164] အကြီးစား သတ္တုတူးဖော်ရေး ဆိုသည် မှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် နည်းပညာများလိုအပ်သော လုပ်ငန်းဟု မြန်မာ့သတ္တုတူးဖော်ရေး ဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

[165] *Burma's Environment: People, Problems, Policies*, The Burma Environmental Working Group, June 2011.

[166] Myanmar Mining Laws, Ministry of Mines, 1994.

[167] "Myanmar finalizing new mining law," The Wall Street Journal, December 2012; "Myanmar mining bill with parliament may be law by March – ministry official," Reuters, October 2013;

သို့ရာတွင် မြန်မာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေသစ်သည်လည်း လူ့အခွင့်အရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်း ကျင် အခွင့်အရေးများအား အကာအကွယ်ပေးခြင်းရှိမရှိ အပေါ်ဝေဖန်ခံနေရပါသည်။[168]

တိုင်တန်းမှုယန္တရားနှင့် လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်း နည်းပါးခြင်း

အရေးယူဆောင်ရွက်ပေးမှုနှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းများသည် မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်း တိုင်တန်းမှုအတွက် နည်းပါးပြီး လုံလောက်မှုမရှိပေ။ အများပိုင်မြေမှ ခွဲဝေအသုံးပြုခြင်းပေးထားသည့် မြေယာများအား ထိန်းချုပ်ရန် အထက်မှ အောက်သို့ ညွှန်ကြားမှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအား တင်မြောက်ထားပြီး ၄င်းသည် မြေယာထိန်းသိမ်းရေးတာဝန်ယူထားသော်လည်း လူထုနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု[169] နည်းပြီး အမည်ခံမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ရွာသူရွာသားများက အစိုးရဌာနများ[170] ဆီသို့ ဥပဒေဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ရှာဖွေရရှိရန်အတွက် ၄င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်မရှိသည့် ဥပဒေများသည် အချည်းအနှီးသာ ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြရာတွင် တိုင်တန်းမှု ယန္တရားများ အများအပြား ထိရောက်စွာ ပြုလုပ်သည့်တိုင်အောင် တာဝန်ရှိ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမှုများသည် ဥပဒေဆိုင်ရာ သြဇာ[171] အာဏာနည်းပါးပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိချေ။ ဥပမာ- လယ်ယာမြေ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မရှင်သည် လတ်တလောတွင် တပ်မတော်မှ ဧက သန်းချီရှိသည့် မြေယာများ သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး သတင်းမှတ်တမ်းပြုစုနေသည့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင် ထုတ်လွှင့်ထားပြီး ၄င်းတို့၏ အစီရင်ခံစာအရ ဤမှားယွင်းသော လုပ်ဆောင်မှုအား မှန်ကန်အောင် ပြန်လည် ဆောင်ရွက်ရန် (သို့) တာဝန်ရှိသူများ[172] ထံမှ တရားမျှတမှုများ ယူဆောင်ရန် သြဇာအာဏာ နည်းပါးပါသည်။

---

[168] "Myanmar kicks off investment law modernization," The Nation, March 2015.

[169] ဤသည်ကား လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီ၊ မြေပိုင်ရှင်အတွက် သဘောတူထားသည့် လျှောက်လွှာများတာဝန်ယူခြင်းနှင့် အငြင်းပွားဖွယ်ရာများအား ပြန်လည် ဖြေရှင်းခြင်း၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရ မြေယာ မှတ်တမ်း ဌာန၊ မြေယာ ကိစ္စနှင့် မှတ်တမ်းအတွက် LUCs မြေယာအသုံးပြုမှု လက်မှတ် တာဝန်ယူခြင်း၊ မြေလွတ်မြေလပ် နှင့် မြေရိုင်းများ ဗဟိုစီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီသည် VFV မြေလွတ်မြေလပ် နှင့် မြေရိုင်း အသုံးပြုမှု အခွင့်အရေးအတွက် တာဝန်ယူခြင်း၊ မြေယာ ရရှိရေး ကော်မရှင် ကို HURFOM ကြားသိရသည့် ပြင်းပြသည့် ဆန္ဒ ၂၀၁၅၊ ၂၆၊၃၃၊ ၅၉၊၆၀ တွင် ကြည့်ပါ။

[170] ကော်မတီနှစ်ခု ဖြစ်သည့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် တည်ငြိမ်သော ကော်မတီ သည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှ ဦးဆောင်ပြီး လယ်ယာမြေ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မရှင် ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်မှာ မြေယာများအတွက် မကျေနပ်မှုများ တိုင်ကြားရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကော်မတီမှ ရရှိသည့် တိုင်ကြားချက်များတွင် ကြည့်ပါ။ အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်အတွက် မဇ္ဈိမ သတင်းဌာန အောက်တိုဘာ ၂၂၊ ၂၀၁၂ နှင့် စိုးသန်းလင်း ၊ မြေယာသိမ်းဆည်းမှု ကော်မတီအပေါ် လျစ်လျူရှုသည့် ကိုယ်စားလှယ်ဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာတိုင်းမ်၊ vol.32, no 637၊ ဖွန်လိုင် ၃၀ နှင့် ဩဂုတ်လ ၅ရက်၊ ၂၀၁၂၊

[171] မြန်မာအစိုးရသို့ အသနားခံ တိုင်ကြားခြင်းနှင့် ရွာ၏ ကိုယ်စား ပြုအဖွဲ့အစည်း Village Agency အခန်းကဏ္ဍငယ်အား၊ ဤအခန်းတွင် ကြည့်ယူပါ။

[172] HURFOM ကြားရမည့် ပြင်းပြသည့် ဆန္ဒ ၂၀၁၅ ၊ စာမျက်နှာ ၃၂၊ "Rampant Land Confiscation Requires Further Attention and Action from Parliamentary Committee," မတ်လ ၂၀၁၃

ကွဲလွဲနေသည့် တရားဝင် အဆိုပြုထားသော မူဝါဒထွက်ပေါ်လာခြင်း

အောက်တိုဘာ ၁၈ရက် ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် အစိုးရမှ အမျိုးသား မြေယာအသုံးပြုမှု မူဝါဒ (NLUP)[173] မူကြမ်းအသစ် တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ထားပါသည်။ အဆိုပါ မူကြမ်းသည် အဓိက ဦးစားပေးမှု လေးချက်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ၁) မြေယာဥပဒေနှင့် အညီ သဟဇာတ ဖြစ်ခြင်း ၊ ၂) လူထု၏ မြေယာ အသုံးပြုမှု အခွင့်အရေးအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ၃) အရင်းအမြစ်များအား လူမှုရေးအရသာမက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရပါ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ၄) မြေယာ စီမံခန့်ခွဲမှု[174] များ ကောင်းမွန်လာအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း စသည် တို့ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပြုထားသည့် မြေယာမူဝါဒသည် သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခဲ့ပါက သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အား ပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်း[175] ၊ အမျိုးသမီးအတွက် တန်းတူညီမျှသည့်အခွင့်အရေး[176] ၊မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းမရှိသည့် ရေရှည် မြေယာအသုံးပြုသူ၏ အခွင့်အရေးများ[177] အား အသိအမှတ်ပြုခြင်း အပါဝင် တစ်ဦးချင်းဆီ၏ မြေယာ[178] အား ဖြစ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းများ စသည့် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာမှုများအား ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါ ဥပဒေမူကြမ်းသည် ယခုထိတိုင် ခဲရာခဲဆစ် ကျန်ရှိနေဆဲပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် စနစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးမှု မရှိသည့် လစ်ဟာနေသည့် မြေလွတ် မြေရိုင်း မြေယာအမျိုးအစားများအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ နေရာတကျချထားရှိနေပါသော်လည်း အလွဲသုံးစားမှု[179] များဖြစ်ပေါ်နိုင်ဖွယ် အလားအလာ ရှိနေပါသေးသည်။ ထို့အပြင် ၄င်း

[173] မူကြမ်း၏ ပြည့်စုံသည့် သုံးသပ်ချက်အတွက် TNI တွင် ကြည့်ပါ။ *Po-Business or Pro-Poor? Making Sense of the Recently Unveiled Draft National Land Use Policy*, October 2014; ကဿာ့ မျက်မြင်သက်သေ၊ မြန်မာ့ အစိုးရ ပေါ်လစီမူကြမ်းသို့ တင်ပြသည့် ကဿာ့ မျက်မြင်သက်သေ၊ နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၄

[174] (NLUP) အစိုးရ၏ မြေယာအသုံးပြုရေး ပေါ်လစီ မူကြမ်း၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ အောက်တိုဘာလ ၂၀၁၄၊ အခန်း ၆

[175] Ibid. Section 10(c); Section 34(a,b) and 35 call for independent social and environmental impact assessments into proposed projects စီမံကိန်းအား အဆိုပြုရာတွင် လွတ်လပ်သော လူမှုဝန်းကျင် နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သို့ အကျိုးသက်ရောက်မှုအား အကဲဖြတ်ခြင်း

[176] Ibid. Section 10(b).

[177] Ibid. Section 22(e), 23(a); 34(d) စားနပ်ရိက္ခာအတွက် သီးနှံပင် စိုက်ပျိုးခြင်း စသည့် တိကျသော ရိုးရာနည်းစနစ်ဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်း ၊ အပိုင်း ၄-တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုအတွက် မြေယာအသုံးပြုမှု အခွင့်အရေး ဖြေရှင်းခြင်း (specific attention should be paid to Sections 68, 70, 73 and 75).

[178] Ibid. ဥပမာ Section 22(d) တွင်နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ တစ်ဦးချင်းဆီဖြင့် တရားဝင် အဖွဲ့အစည်း ဖွဲ့စည်းနိုင်ခြင်း နှင့် မြေယာနှင့်ပတ်သက်သည့် ပြည့်စုံမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်၊ စီမံခန့်ခွဲမှုလမ်းစဉ် စသည့်တို့အား တူညီသော အခွင့်အရေးဖြင့် သိနိုင်ခြင်း၊ ရရှိနိုင်ခြင်း၊ ဥပဒေနှင့်အညီ လယ်ယာမြေအား ပြန်လည် အပ်နှံ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်း။ ဇရိယာအတွင်းရှိယခင်မှ မြေယာအား အမျိုးအစားအား တောမြေ၊ လယ်ယာမြေ၊မြေလွတ်၊မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ အသုံးပြုရန်အတွက်မြေယာ အမည်ပေါက်ပေးခြင်းအား ယာယီ ရပ်ဆိုင်းခြင်း။ NLUP သည်လည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ကောင်းမွန်စွာ ထားရှိပါသည်။ Sections 9(a,e), 10(e,h), 15(b), 22(d), 26(d) တွင် ကြည့်ပါ။ အခန်းကဏ္ဍများ၏ ဖော်ပြချက်အရ အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်စေသည် နေရာချထားမှု ယန္တရား များ ပိုမိုပါဝင်ပါသည်။ see: Section 9(d); Section 45, 46 and 49 ၏ ဖော်ပြချက်တွင်လည်း ထိုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကြင်အင်လက္ခဏာများ၊ အခန်း ၇၇ တွင် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ၏ နေရာချထားမှု ယန္တရား အသစ် ကျင့်သုံးခြင်း၏ အငြင်းပွားဖွယ်ရာများလည်း ပါဝင်ခွင့်ပေးထားပါသည်။

[179] TNI, *Pro-Business or Pro-Poor? Making Sense of the Recently Unveiled Draft National Land Use Policy*, October 2014, p.11; TNI, *The Challenge of Democratic and Inclusive Land Policymaking in Myanmar*, February 2015, p. 33-34 မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြေယာ မူဝါဒ ချထားမှု အပါအဝင် ဒီမိုကရက်တစ် ဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ ၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၊ ၂၀၁၅၊ စာမျက်နှာ ၃၃-၃၄

သည် နိုင်ငံတကာမှ အကောင်းဆုံးကျင့်သုံး[180] နိုင်မည့် ခိုင်မာသည့် ဖော်ပြချက်များ နည်းပါးပြီး ရေရာပြတ်သားမှုမရှိသည့် ဖော်ပြချက်နှင့် ကိုးကားချက် များ ညှံ့ဖျင်းစွာ ရေးသားဖော်ကျူးထားပါသည်။ ပိုပြီး အရေးကြီးသည့် အရာတစ်ခုမှာ အဆိုပါ ဥပဒေသည် အစားရေစာ ဖူလုံရေးနှင့် အခြားအရေးကြီးသည့် လူ့အခွင့်အရေးများ ဖော်ပြပြောဆိုထားခြင်း မရှိသလို ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းနေရာ ပြောင်းရွှေ့ချထားသူများ[181] အတွက် အထူးခွင့်အရေး တစ်စုံတစ်ရာမှ ဖန်တီး ထောက်ပံ့ခြင်းမပါသည့် စီးပွားရေးနှင့် ဆိုင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုကိုသာ အဓိက ဗဟိုပြု ချမှတ်ထားခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မူ အဆိုပါ မူကြမ်း ပြုစုသည့် စာရွက်စာတမ်းများသည် အစုရှယ်ယာဝင်များအား တိုတောင်းသော အသိပေးကြောင်းကြားမှုများပေးကာ သုံးသပ်ချက်နှင့် တိုင်ကြားချက်[182] များ တင်ပြရန်အတွက် တိုတောင်းနည်းပါးသော အချိန်ကာလတွင်းသာပေးပြီး မျှတသော တရားဝင် ငြိနှိုင်းတိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုအတွက် အချိန်ကာလ ပေးထားခြင်း မရှိဘဲ အပြီးသတ်သွားပါသည်။ နောက်ထပ်ပြုစုထားသည့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဥပဒေ အသစ် အဆိုပြုချက် မူကြမ်း သည်လည်း နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုသာ အဓိကထား လုံ့ဆော်ခြင်း၊ သမ္မတ ရုံးမှ အမိန့်အာဏာရရှိမှုသာ အာရုံထားရှိခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ[183] ပြောဆိုထားမှုမရှိခြင်း စသည့် အကြောင်းအရာများသာ ပဲ့တင်ထပ် နေပါသည်။ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) သည်လည်း ၄င်း၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိသည့် ရွာသူရွာသားများနှင့် လူထု အသိုင်းအဝိုင်း တို့၏ အခွင့်အရေးများကို ပြန်လည် အတည်ပြုရန်အတွက် မြေယာဥပဒေအား တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ KNU ၏မြေယာမူဝါဒသည် စုပေါင်းပိုင် မြေယာအသုံးပြုမှု နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးအား တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်း နေရာချထားသူများအား ၄င်းတို့၏ ယခင်မှ ပိုင်ဆိုင်ထားခဲ့သည့် မြေယာ[184] အတိုင်း ပြည့်ဝသော နစ်နာမှု လျော်ကြေး ပေးဆောင်ခြင်း ဟူသည့် အဓိက ဦးစားပေး ရေးသားပြောဆိုထားပါသည့် အချက်နှစ်ချက်အရ မူဝါဒရှုထောင့်၏ရပ်တည်ချက်သည် အစိုးရ၏ အမျိုးသား မြေယာအသုံးပြုမှု မူဝါဒနှင့် ကွဲပြားခြားနားနေပါသည်။ ထို့အပြင် အဆိုပါ ပြုစုထားသည့် မူကြမ်းစာရွက်စာတမ်းသည် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်

---

[180] TNI, *Pro-Business or Pro-Poor? Making Sense of the Recently Unveiled Draft National Land Use Policy*, October 2014 ၏ အစီရင်ခံစာမှတ်တမ်းအရ NLUP နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ မြေယာအသုံးပြုမှု ပေါ်လစီသည် မူဝါဒမှ အသုံးထားသည့် စည်းကမ်းချက်များ အပါအဝင် အရေးကြီးသော အစုရှယ်ယာဝင် ၏ စည်းကမ်းချက်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် လုံခြုံရေး စသည်တို့ ရည်ညွှန်းကိုးကားခြင်း မရှိဘဲ ပြန်လည် ဖတ်သူတို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကောက်ဆိုချက်အရ ပေါ်လစီတော်တော်များများ ကျန်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ထုတ်ပြောဆို ထားပါသည်။ နိုင်ငံတကာမှ အကောင်းဆုံးကျင့်သုံး ပေါ်လစီသည့် ပေါ်လစီသည် အပေါ်ယံသာ ကိုးကားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ NLUP Section 10 (g)

[181] ပြန်လည်နေရာချထားမှုသည် တစ်ကြိမ်သာ ပြောဆိုထားပါသည်။ NLUP [နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ မြေယာအသုံးပြုမှု ပေါ်လစီ] Section 42

[182] “Statement of the Ethnic Community Development Forum and the Customary Land Protection Committee Concerning Myanmar’s National Land Use Policy (Draft),” *Burma Partnership,* Point 1, 5. တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု၏ လူမှုဝန်းကျင် တိုးတက်ရေး ဖိုရမ် ထုတ်ပြန်ချက် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ မြေယာအသုံးပြုမှု ပေါ်လစီ(မူကြမ်း) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် ကာကွယ်ရေး ကော်မတီ

[183] ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဥပဒေ (မူကြမ်း) ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မနိုင်ငံတော် ၂၀၁၅၊ Section 3(1) , Section 6(1) သမ္မတမှ ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားသည့်သူနှင့် ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ယောက်အား မည့်သည့် ရှင်းပြချက်မှ မပေးဘဲ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်နိုင်စွမ်း ရှိသူမှ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ကော်မရှင်တည်ထောင်

[184] ဥပမာ - KNU မြေယာပေါ်လစီ ၂၀၁၄၊ KNU Section 1.1.4, 1.1.5, 2.1.4 သို့ ကြည့်ပါ။

စီးပွားရေး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအား သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအား ကျော်လွန်ပြီး ဒေသခံလူထုတို့၏ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် ဦးစားပေးခြင်း တို့အား စောင့်ထိန်းလိုက်နာနေပါသည်။ "လူမှုရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပြည်သူလူထု၏ လက်ရှိနှင့် အနာဂတ်အတွက် လူမှုဖူလုံရေး၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ပပျောက်ခြင်းမှ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး စသည်တို့အား လျစ်လျူရှု သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အား ထိခိုက်နစ်နာစေသည့် အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲ[185] သည့် အရာ ဖြစ်မည်မဟုတ်ချေ။" မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန် အတွက် ဤကြွလွှဲနေသည့် ပါတီဝင်အားလုံးမှ သဘောတူလက်ခံသည့် အဆိုပြုထားသောမူဝါဒနှင့် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအား ပြန်လည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်မှာ အဓိက အရေးကြီးသည့် အချက်တစ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း (၂) "မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ဖြစ်ပွားနေသော ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခများ အတွင်း ဖြစ်ပွားနေသော မြေယာသိမ်းယူမှုများ။"

၂၀၁၂ ခုနှစ် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးမှစတင်သော တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘော တူညီချက်သို့။

ကရင် အမျိုးသား အစည်းအရုံးနှင့် မြန်မာအစိုးရ အကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။[186] ထိုအပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များအကြား တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်(NCA) အပေါ် ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှစ၍ ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။[187] ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး အပါအဝင် အဓိက တိုင်းရင်းသား (၁၆)ဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သော တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး တာဝန်ခံများအဖွဲ့ (NCCT) ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး အစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေး အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့တစ်ခုအဖြစ် ကိုယ်စားပြု၍ပန်းတိုင်သို့ ရောက်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။[188] အစိုးရသည်လည်း ထိုနည်းတူပင် ထပ်တူပုံစံကျသော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း အသင်းကော်မတီ(UPWC) ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှု လက်မှတ်ကို စက်တင်ဘာလ ၂၀၁၄တွင် ရေးထိုးရန် တွန်းအားပေး

[185] KNU မြေယာပေါ်လစီ ၂၀၁၄၊ KNU Section 3.10.2 ၊ ကတိကဝတ်ပြုမှုများ မှတ်တမ်း စာရွက်စာတမ်းမှ ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်၊ ဥပမာ - Section 3.10.3, 2.3.6 သို့ကြည့်ပါ။ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး အကြောင်းကို အတိအလင်း ပြောဆိုထားခြင်းအား Section 1.1.1, 2.3.1 သို့ကြည့်ပါ။

[186] စောရန်နိုင်၏, "KNU, Govt Reach Historic Agreement," *The Irrawaddy*, January 12th 2012။ အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးအခြေကို သိရှိရန် "Nationwide Ceasefire Coordination Team," *Myanmar Peace Monitor,* accessed on: March 27th 2015 ကိုကြည့်ပါ။

[187] "Nationwide Ceasefire Coordination Team," *Myanmar Peace Monitor,* accessed on: March 27th 2015.

[188] အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်းဖြစ်သည်။

ခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများကို ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲဆီသို့ အခိုင်အမာ သွားနေကြောင်း လက္ခဏာတစ်ရပ်အဖြစ် ပြသခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဧပြီလ တွင်မူ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့သေးပဲ ညှိနှိုင်းမှု အဆင့်တွင်သာ ဆက်လက်ရှိနေခဲ့ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ နောက်ဆုံးအခြေအနေများ

လက်ရှိအခြေအနေ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းများသည် အချိန် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာနေခြင်းကြောင့် တစ်ဖြည်းဖြည်း ဝေဝါးနေခဲ့သည်။ တိကျသော သဘောတူညီမှုအားလုံးသည်ကြီးမားလှိုဝှက်စွာဖြင့် ရှိနေခဲ့ပြီးပါတီများပါ ပါဝင်သည်။ သဘောထားကွဲလွဲမှုများသည် မြန်မာအစိုးရနှင့် တပ်မတော်[189] အကြားဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး တိုင်းရင်းသားများအဖွဲ့ (NCCT)[190] ၌လည်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ်မှစတင်၍ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး အဖွဲ့အစည်းအတွင်းတွင်ပင်သဘောမတူကွဲလွဲမှုများအား ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။[191] ဤကာလ တစ်လျှောက်တွင် မြန်မာပြည်မြောက်ဘက်ခြမ်းတွင် ပျောက်ကြား တိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေပြီး ဆက်လက်၍ တရားဝင် ဖြစ်ပွားနေသော ဆွေးနွေးပွဲများ လျော့ကျလာသည်။[192] ၂၀၁၅ ခုနှစ် မတ်လတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးမှုကို အထောက်အပံ့ပေးသည့် တစ်နိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးမူကြမ်းကို NCCTနှင့် အစိုးရတို့ လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များမှ ထိုကဲ့သို့ သဘောတူညီမှုလက်မှတ် ရေးထိုးခြင်းမျိုးမှာ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ တိုင်းရင်းသားအားလုံး၏ သဘောတူညီမှုဖြင့် ရေးထိုးခြင်း မဟုတ်ကြောင်း အသိပေး ပြောကြားခဲ့ပါသည်။[193] ဤအချင်းအရာသည် မြေယာအခွင့်အရေးနှင့် မြေယာသိမ်းယူမှု ပြဿနာများ နှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်များကို အလေးထားပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှု စာချုပ် အသစ်တွင် ထည့်သွင်းပေးရန် လိုအပ်နေကြောင်း ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။

ဤသုံးနှစ်တာ ကာလအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးခြင်းများ တစ်လျှောက် အဓိကပြဿနာများသည် တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ဆက်လက် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး အမျိုးမျိုးသောလူ့အခွင့်ရေးချိုးဖောက်မှုများမှာလည်း နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းတွင် ဆက်လက်၍ တည်ရှိနေခြင်း

---

[189] HIS ဂျိန်း မှ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက် ဖြစ်သည့် “Poor prospects for Myanmar ceasefire agreement raise risks of fighting between army and ethnic insurgents” *HIS Jane’s 360*, October 13th 2014.

[190] အေးနိုင်၏ “UNFC opens 2 top positions for KNU,” *DVB*, September 3rd 2014.

[191] အိအိတိုးလွင်ရေးသားသော “KNU to Meet Amid Split Fears,” *Myanmar Times*, October 17th 2014.

[192] အိအိတိုးလွင်ရေးသားသော “Clashes Could Delay Peace Process, NCCT Chief Warns,” *Myanmar Times*, October 10th 2014; “KIA Official Says no Nationwide Ceasefire Next Month,” *RFA*, January 21st 2015.

[193] လွှေဝမ် ရေးသားသော “Govt ‘Exaggerating’ Significance of Accord With Ethnic Groups: NCCT Leader,” *Irrawaddy*, April 9th 2015.

ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။[194] ပဏာမ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးကာလမှစတင်၍ ယခုအချိန်ထိ တိုးပွားလာသော စစ်သွားလာလှုပ်ရှားမှုနှင့် ဆိုင်သည့် အစီရင်ခံစာများစွာကို ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ လက်ခံရရှိခဲ့ပါသည်။[195] ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့မှ ၎င်းသည် မည်သို့ လောကွတ်ပျူငှာခြင်းကဲ့သို့ မြင်စေရန် အသိပေး နှိုးဆော်ပြီး ထိုသို့မဟုတ်လျှင် မြေယာအခွင့်အရေးပေးခြင်းနှင့် မြေယာ သိမ်းယူမှုများသည် အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးသဘော တူစာချုပ်အသစ်တွင်အထူးသ ဖြင့်မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ဘက်ခြမ်း၊ KHRG မှပဏာမအပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးကာလမှစ၍ ယခုချိန်ထိများစွာ တိုးပွားလာသော စစ်မက်ပုံစံ အစီရင်ခံစာများကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးနှင့် မြန်မာအစိုးရတို့ကြား နစ်ဖက် လိုက်နာရမည့် အချက်အလက်များအပေါ် (Code of Conduct)သဘောတူညီမှုမရရှိခင် အချိန်စပ်ကြားကာလဖြစ်သော လက်ရှိအခြေအနေသည် ဒေသခံပြည်သူများကို စိုးရိမ်ပူပန်မှုများဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။[196] လက်တလော ကာလအတွင်း ဖြစ်ပေါ်နေသော ဤမရေရာသည့် ဖွံ့ဖြိုးမှုများသည် ဖြစ်ပေါ်နေသော ပဋိပက္ခများအား တည်ငြိမ်စေမည့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုအပေါ် သံသယဖြစ်စေရုံသာမက ဒေသခံပြည်သူများအနေနှင့်လည်း ၎င်းတို့အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများနှင့် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ် နိုင်ငံရေးအခြေအနေကိုပါ မသေချာမရေရာ ဖြစ်စေပါသည်။

ရှေ့သို့မျှော်ကြည့်ခြင်း။ အကူအညီပေးခြင်း နှင့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ အတွက် အခွင့်အလမ်းအသစ်များ

ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းများသည် လူ့အခွင့်အရေးအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီ၍ ဒေသခံပြည်သူများအား အထောက်အကူဖြစ်စေပြီး ၎င်းတို့အား အကျိုးဖြစ်စေမည့် မြေယာအသုံးချမှု ဥပဒေကို ရေးဆွဲရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ ဖွင့်ပေးလျက်ရှိသည်။[197] ပဏာမ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအနေနှင့် နစ်ဖက်သော နိုင်ငံရေးပါတီများမှ အဓိကဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော

---

[194] HURFOM မှ ထုတ်လုပ်သော *Yearning to Be Heard,* 2015; "Burma: Halt Indiscriminate Attacks in Kachin State," *Human Rights Watch*, January 17th 2013.

[195] ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော စစ်ပုံစံသွင်းခြင်း အသေးစိတ် အခြေအနေကို သိရှိရန်, "Ongoing Militarisation of Southeastern Burma/Myanmar, Since the January 2012 Ceasefire Agreement Between the Karen National Union (KNU) and the Burma/Myanmar Government," *KHRG,* February 17th 2015 ကို ကြည့်ပါ။

[196] မေခနှင့် စောရန်နိုင်ရေးသားသော "Troop Repositioning, Code of Conduct Important for Nationwide Ceasefire: Ethnics" *The Irrawaddy* July 31st 2014.

[197] အက်ရှလေစောက်သ် ရေးသားသော "Prospects for Peace in Myanmar," *Peace Research Institute Oslo*, No. 31, 2012, တွင် မြန်မာအစိုးရ၊ ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးတို့အနေနှင့် "ကေအဲန်ယူ၏ မွေးကင်းစ နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံများ" ဖြစ်သည့် အခြားအရာများအပြင် မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် အစိုးရဖွဲ့စည်းပုံများအပေါ် ဆွေးနွေးရန်အတွက် ကေအဲန်ယူ၏ အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့များဖွဲ့ရန်အတွက် စည်းရုံးထားသည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား ရပ်တန့်ရန်နှင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် ကိစ္စရပ်များအား ဖြေရှင်းရန်အတွက် ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။[198] ဤကဲ့သို့အခြေအနေသစ်တစ်ရပ်အား လမ်းဖွင့်ပေးခြင်းသည် အစိုးရ မဟုတ်သောအဖွဲ့များ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့စည်းများ နှင့် အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အလှမ်းဝေးသော နေရာများရှိ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းအား ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုကဲ့သို့သော အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေး ကိစ္စရပ်များကို အကန့်အသတ်ထားရှိသော်လည်း အထောက်အပံ့ပေးမှုအတွက် အခွင့်အလမ်းများပိုမို ဖွင့်လှစ်ပေးခြင်းဖြင့် အားပေးအားမြောက် ပြုလျက်ရှိသည်။[199] ထို့အပြင် အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ကုန်သည်များသည် ယခုအချိန်တွင် ဒေသအတွင်း ပိုမိုလွတ်လပ်စွာ သွားလာနိုင်ပြီး ကုန်သွယ်မှုပြုနိုင်ကြသည်။ ဤဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို အဆိုးဘက်မပါအောင်မလုပ်ဆောင်နိုင်သေးဘဲ၊ အခွင့်အလမ်း ဝင်ရောက်ရှာခြင်းသည်ဗမာနှင့် ကရင်လူထု အသိုင်းအဝိုင်းတို့ အတူတကွပေါင်းသင်းနေထိုင်ပြီး ပြဿနာများ ဖြစ်လာစေသည့် အဓိပ္ပါယ်ရရှိခဲ့ပါသည်။[200] စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ ဖွင့်ပေးခြင်းသည် ပြည်တွင်းပြည်ပရှိ လုပ်ငန်းရှင်များအား မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ဘက်မှ သဘာဝသယံဇာတများကို ရှာဖွေတူးဖော်ရန်အတွက် ဝင်ရောက်လာခြင်းအား လမ်းဖွင့်ပေးနေသကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်။ [201]

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသည် ယခင်က တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များ ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများတွင် တပ်စခန်းများအား ပိုမိုခိုင်ခံ့စေရန် နှင့် ၎င်းတို့၏ တည်နေရာများအား တိုးချဲ့ရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော တပ်မတော်နှင့် နိုင်ငံတော်မှ ထောက်ပံ့ပေးထားသော အခြား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအား အကာအကွယ်ပေးနေခြင်း ဖြစ်သည်။[202]မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ဘက်တွင် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု ပုံစံများ ပြောင်းလဲကောင်း ပြောင်းလဲမည် ဖြစ်သော်လည်း ဤကဲ့သို့ ပုံစံအသစ်ဖြင့် ချိုးဖောက်ခြင်းများကို

---

[198] စောရန်နိုင်ရေးသားသော “KNU,Govt Reach Historic Agreement,” ဧရာဝတီ,ဇန်နဝါရီ၁၂ရက်၊၂၀၁၂ ကို ကြည့်ပါ။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး၏ အခြေအနေများချပြခြင်းကို ‘Myanmar Peace Monitor, ‘Ceasefire Terms’ တွင်ကြည့်ပါ။
မတ်လ ၂၀၁၂ ခုနှစ် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြုလုပ်ပြီး ၂လအကြာတွင် မြန်မာအစိုးရ ကိုယ်တိုင် အဓမ္မ ဖိအားပေးခိုင်းစေမှုကို
၂၀၁၅တွင် ပြည့်ပြည့်ဝဝ ဖယ်ရှားခဲ့သည်။ မြေယာသိမ်းယူခြင်း၊ အဓမ္မခိုင်းစေမှုအပါအဝင် မြန်မာအစိုးရနှင့် နိုင်ငံတကာ
အလုပ်သမား အဖွဲ့ချုပ် (ILO) တို့အကြား ရေးထိုးထားသော ၂၀၁၂ ခုနှစ် နားလည်မှုစာချွန်လွှာ မှတ်တမ်းပါ စာသား အပြည့်အစုံအား ILO အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့ ”မြန်မာအစိုးရ၏ အဓမ္မဖိအားပေးခိုင်းစေမှု၏ မှတ်တမ်းမေးခွန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးများ,”1930 (No.29) ဂျနီဗာ,313th အပိုဒ်GB.313/INS/6/(add),မတ်လ 2012,Appendix 2. တွင် ကြည့်ပါ။

[199] “Thaton Situation Update: Bilin and Hpa-an Townships, June to November 2014,” *KHRG,* February 23, 2015.

[200] Kim Jolliffe ရေးသားသော “Ethnic Conflict and Social Services in Myanmar’s Contested Regions,” *The Asia Foundation,* June 2014.

[201] Simon Roughneen ရေးသားသော “Could Myanmar’s Economic Reform Bring Business to War-torn Ethnic Regions?” *The Christian Science Monitor*, စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက် ၂၀၁၂ ခုနှစ်. သဘာဝသယံဇာတတူးဖော်ခြင်း အခန်းတွင်ကြည့်ယူပါ။

[202] “Ongoing Militarisation of Southeastern Burma/Myanmar, Since the January 2012 Ceasefire Agreement Between the Karen National Union (KNU) and the Burma/Myanmar Government,” ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက် ၂၀၁၅ ခုနှစ်။
See also the *Militarization* chapter in this report.

အလေးပေး ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဖြေရှင်းရန်အတွက် နည်းလမ်းများ လိုအပ်ပါသည်။မြေယာ သိမ်းယူခြင်းသည် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသည့် ကာလတစ်လျှောက် ရွာသားများအား ထိခိုက်နစ်နာစေသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ဘက် စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အရေးကြီးသော ကိစ္စအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေလိမ့်မည်။မြန်မာအစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးအကြား လုပ်ဆောင်သည့် မည်သည့်အနာဂတ် သဘောတူညီမှုမဆို မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် နှင့် မြေယာသိမ်းယူခြင်း ကိစ္စများအား အတူတကွ ဖြေရှင်းမှုအား ထည့်သွင်းခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေအား ကာကွယ်ခြင်းနှင့် မြှင့်တင်ခြင်းတွင် အဓိကကျသည်။